

M2. melléklet:

„A határ mint komplex rendszer” kutatás módszertana¹

¹ Mint azt a bevezetőben írtuk, a kötetben szereplő tanulmányok két kutatás eredményeit ötvözik. Ennek megfelelően a módszertani melléklet is két részre tagolódik: előbb bemutatjuk a TÁRKI által végzett EUBORDERREGIONS-kutatás módszertanát, majd az ELTE TáTK kutatásának („A határ mint komplex rendszer”) azokat az elemeit, amelyek nem, vagy másként szerepeltek az előbbiben.

M2.1. Lakossági adatfelvétel

KUTATÁSUNKBAN A magyar—ukrán és a magyar—szlovák határ mindkét oldalán egy-egy kb. 50 kilométeres sáv (igazából egy félórás izokron, lásd Szalkai írását kötetünk 3. fejezetében) tartalmazta azokat a településeket, amelyek a mintavétel első lépcsőjét szolgáltatták. Ez az a határtól való távolság, amely feltételezésünk szerint még lehetőséget kínál, hogy akár naponta átjárjon valaki a határon dolgozni, vagy amin belül a határ másik oldalán való bevásárlás még megérheti valakinek.

A mintavétel kerete a megjelölt földrajzi terület 18 és 65 év közötti felnőtt lakossága volt, amelyen belül Ukrajnában és Szlovákiában külön kvótával kezeltük az ukrán/szlovák és a magyar anyanyelvűeket.

Valamennyi alminta esetében kétlépcsős rétegzett mintavételt alkalmaztunk. Az első lépcsőben a településmintát alakítottuk ki. Ukrajnából 16, az ukrán határ magyar oldaláról 12, Szlovákiából 15, a magyar–szlovák határ magyar oldaláról pedig 12 települést választottunk ki, véletlenszerűen. Az egyes településeken meghatároztuk az ott élő aktív korú és nem munkanélküli lakosság lélekszámával arányos mintaelemszámokat.

Magyarország

A megjelölt településekről a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala (KEKKH) lakcímnnyilvántartásának segítségével leválogattuk a lakott ingatlanokat. Ezután településenként személyi szintű, a pótcímek miatt négyeszeres, egyszerű véletlen mintát vettünk a 18 és 65 év közötti népességből (1. táblázat). Ügyeltünk arra, hogy a nevek és a korcsoportok mintabeli megoszlása valamennyi településen megegyezzen a KEKKH adatbázisban tapasztalt megoszlással, és hogy egy háztartásból csak egy személy kerüljön kiválasztásra.

1. táblázat A két magyarországi alminta demográfiai megoszlása településenként (elvárt elemszámok)

KSH-kód	név	melyik határ mellett	típus	n	férfi	nő	18-25	26-31	32-41	42-51	52-65
2048	ALSÓBERECKI	szlovák-magyar	község	15	7	8	2	2	3	2	6
2373	BODROGHALOM	szlovák-magyar	község	25	12	13	5	5	5	3	7
1440	BODROGOLASZI	szlovák-magyar	község	25	14	11	4	3	7	5	6
3013	HERCEGKÚT	szlovák-magyar	község	10	4	6	1	3	0	3	3
3050	KÁROS	szlovák-magyar	község	10	5	5	1	3	3	1	2
1960	MAKKOSHOTYKA	szlovák-magyar	község	10	3	7	3	2	3	1	1
1236	PÁLHÁZA	szlovák-magyar	város	15	9	6	1	1	4	4	5
2747	SÁROSPATAK	szlovák-magyar	város	60	31	29	10	9	13	11	17
512	SÁTORALJAÚJHELY	szlovák-magyar	város	70	34	36	14	8	16	12	20
2805	TOLCSVA	szlovák-magyar	község	25	14	11	7	2	3	7	6
3000	VAJDÁCSKA	szlovák-magyar	község	25	11	14	5	3	4	5	8
1514	VÁMOSÚJFALU	szlovák-magyar	község	10	5	5	2	2	3	1	2
1852	EPERJESKE	ukrán-magyar	község	20	10	10	4	3	4	4	5
1897	FEHÉRGYARMAT	ukrán-magyar	város	60	30	30	10	8	13	12	17
1079	FÜLESD	ukrán-magyar	község	10	4	6	2	3	0	1	4
1942	KISAR	ukrán-magyar	község	20	12	8	2	3	6	3	6
975	KISSZEKERES	ukrán-magyar	község	20	9	11	3	2	4	3	8
1921	NÁBRÁD	ukrán-magyar	község	20	8	12	2	3	6	3	6
2798	NAGYSZEKERES	ukrán-magyar	község	10	5	5	1	3	3	2	1
3269	PENYIGE	ukrán-magyar	község	10	5	5	3	2	2	2	1
2017	TISZABEZDÉD	ukrán-magyar	község	30	15	15	5	4	8	6	7
1321	TUNYOGMATOLCS	ukrán-magyar	község	30	14	16	5	5	8	4	8
893	VÁMOSOROSZI	ukrán-magyar	község	20	9	11	3	3	6	4	4
1620	ZÁHONY	ukrán-magyar	város	50	26	24	8	8	10	11	13
	ÖSSZESEN			600	296	304	103	90	134	110	163

Ukrajna

Az egyes településeken a minta nem és életkor szerinti megoszlását úgy határoztuk meg, hogy a lehető legpontosabban megegyezzen Kárpátalja régió falusi, illetve városi lakosságának megfelelő megoszlásaival (2. táblázat).

2. táblázat Az ukrajnai alminta demográfiai megoszlása településenként (elvárt elemszámok)

sorszám	magyar név	ukrán név	típus	n	magyar	ukrán	férfi	nő	18-30	31-50	51-65
1	Tiszaásvány	Тисаашвань	község	10	10		5	5	3	4	3
2	Nagybakta	Велика Бакта	község	10		10	5	5	3	4	3
3	Nagygejőc	Великі Геївці	község	10	10		5	5	4	4	2
4	Kincseshomok	Холмок	község	10	10		5	5	3	4	3
5	Tiszasalamon	Соломоново	község	10	10		5	5	3	4	3
6	Kereknye	Коритняни	község	10		10	5	5	3	4	3
7	Szürte	Сюрте	község	10	10		5	5	3	4	3
8	Makkosjánosi	Яноші	község	10	10		5	5	3	4	3
9	Bátyú	Батьово	városi jellegű település	10	10		5	5	3	5	2
10	Gát	Гать	község	10	10		5	5	3	4	3
11	Tiszaújlak	Вилок	nagyközség	10	10		5	5	3	4	3
12	Nagydobrony	Велика Добронь	község	15	15		8	7	5	6	4
13	Csap	Чоп	járási jogú város	15	15		7	8	4	6	5
14	Nagyszőlős	Виноградів	város	50	20	30	24	26	16	19	15
15	Beregszász	Берегове	járási jogú város	50	40	10	24	26	16	19	15
16	Ungvár	Ужгород	járási jogú város	60	20	40	29	31	18	24	18
ÖSSZESEN				300	200	100	147	153	93	119	88

Szlovákia

A minta nem és életkor szerinti megoszlását a Szlovák Statisztikai Hivatal településsoros nem-kor statisztikája alapján határoztuk meg.

A kérdezőbiztosok felkészítése és az adatfelvétel

A projektben részt vevő kérdezőbiztosok a munkára egyedi felkészítést kaptak. A munkában csak azok vehettek részt, akik kérdezőbiztos eligazításon vettek részt. A kérdezőbiztos tájékoztatót az instruktorok és a projektvezető végezte el. A szóbeli eligazításon kívül mindkét instruktor és minden kérdezőbiztos írásos anyagot is kapott a kutatással kapcsolatos tudnivalókról, ezzel is elősegítve a minél jobb minőségű terepmunka elvégzését.

Ukrajnában nem találtunk olyan országos Kijevi központú kutatócéget, amely ilyen kis volumenű és csak Kárpátaljára kiterjedő munkát elvállalt volna. Mivel helyi, kárpátaljai piac- vagy közvélemény-kutató céget sem sikerült találnunk, ezért a kérdezőbiztos két közvélemény-kutatásban korábban már tapasztalatokat szerzett helyi értelmiségi segítségével koordináltuk. Egyikük ungvári, másikuk beregszászi illetőségű. A két instruktor földrajzi elhelyezkedés alapján felosztotta egymás közt a mintatelepüléseket. A projektben részt vevő kérdezőbiztosok a munkára egyedi felkészítést kaptak.

A munkában csak azok vehettek részt, akik kérdezőbiztosi eligazításon vettek részt Ungváron, illetve Beregszászon. A kérdezői eligazításokon az Ariosz kutatásvezetője is részt vett.

A szlovákiai kérdezést a Fórum Kisebbségkutató Intézet, Samorin (<http://foruminst.sk/>) koordinálásában bonyolítottuk le. A munkában csak azok vehettek részt, akik túlestek a kérdezőbiztosi eligazításon Kassán. A kérdezői eligazításokon az Ariosz kutatásvezetője, valamint az alvállalkozó Fórum Kisebbségkutató Intézet terepmunka-vezetője is közreműködött.

Az adatfelvétel

A kérdőívet az Ariosz Kft. és a megbízó közösen dolgozta ki. A kérdezők munkáját kártyalapfüzettel segítettük. Mind a kérdőívet, mind a kártyalapfüzetet lefordítottuk ukrán, illetve szlovák nyelvre.²

Magyarország

A kérdezőbiztosoknak egy-egy településen megadott számú kérdőívet kellett lekérdezniük. Minden településhez anynyi címkártya készült, amennyi a kérdezendő elemszám volt. A címkártyán 4 általunk megadott cím és egy kvótasor volt. Az adott címeken – illetve ha azokon a felkeresések sikertelenek voltak, akkor a kvótás címen – a kérdezőnek a címkártyán megadott korú és nemű kérdezettet kellett lekérdeznie.

A címeket a címkártyán lévő sorrendben kellett felkeresni, tehát először a főcímet, utána az 1. pótcímet, majd a 2. pótcímet stb. A főcímet kétszer kellett felkeresni, ha az első felkeresés alkalmával a háztartásból senkit nem ért el a kérdező. Kvótázni csak akkor lehetett, ha a címkártyán lévő 4 cím egyikén sem sikerült interjút készíteni. Ebben az esetben a főcímtől jobbra indulva, a hármas séta szabályait betartva kellett olyan kérdezettet keresnie a kérdezőbiztosnak, akinek a neve és korosztálya a címkártyán megadottal megegyezik.

Minden címkártyát az elkészült kérdőívvel együtt kellett leadnia a kérdezőnek. A címkártyán rögzítenie kellett a felkeresések dátumát, és egy kódlista segítségével a terminációs kódokat, amelyeket átvételkor rögzítettünk. A címkártyán lévő azonosítókat a kérdőíven is rögzíteni kellett. Átvételkor a címkártyán és a kérdőíven lévő adatokat ellenőriztük.

Amennyiben kvótával készült interjú, úgy átvételkor a címet is rögzítettük, illetve a sétát ellenőriztük.

A címkártyán lévő telefonszámok alapján történt a terep ellenőrzése.

A sikeres interjúk korcsoport szerinti megoszlása több település esetében is 1-2 darabbal eltér a előírthoz képest. Összességében a fiatalabb korcsoportok kissé alulreprezentáltak, az idősebbek kissé felülreprezentáltak a magyar almintában. Az eltérés korrigálása érdekében indokoltnak látjuk az adatfájl súlyozását.

² A szlovákiai kérdezők valamennyien magyar anyanyelvűek voltak, ezért a szlovákiai kérdőívben az instrukciók megmaradtak magyar nyelven.

Ukrajna

A kérdezőknek a településenként kiadott kvótatábla alapján kellett a megadott nemű, korú, nyelvű személyekkel interjút készíteni. A kiadott címek és az adatfájl demográfiai összetétele között nincs jelentős eltérés.

Szlovákia

A véletlen séta a leírt szabályoknak megfelelően valósult meg. Szlovákiában a kívántnál valamivel kevesebb középkorú és valamivel több fiatalot sikerült lekérdezni.

Minőségellenőrzés

Június 5-től az öt főből álló ellenőrzőcsoport megkezdte a munkát. Feladatuk a beérkezett magyarországi kérdőívek átvétele, átnézése, logikai összefüggéseinek pontosítása volt.

A kitöltéskontroll alkalmával egyben a kérdezők ellenőrzése is megtörtént. Az ellenőrzés során rákérdeztünk arra, hogy ott járt-e személyesen a kérdezett, mennyire volt elégedett a kérdezett munkájával, hány percig tartott a kérdés, hányan élnek közös háztartásban, abból hány a 14 év alatti. A kapott adatokat a rögzítettel összevetettük, eltérést nem találtunk. Ebben a kutatásban nem találtunk olyan kérdezőt, aki ne járt volna a kérdezettnél, a kérdezési idők is megfelelőek voltak, az adatok sem mutattak eltérést a rögzítettekhez képest.

A kérdőívenként talált korrigálható és korrigálhatatlan hibák száma egyaránt átlagosan 4 volt. Adategyeztetés 115 kérdőív esetén telefonon zajlott, ekkor részben a terepellenőrzés is megtörtént.

Tipikus korrigálható hibák:

- A10: csak akkor kérdezendő, ha az A9.4 nagyobb, mint 0, ennek ellenére több esetben a kérdezők 0-val töltötték fel az A10-est, ugyanez igaz az A11 és az A.12 relációjában is.
- A nemleges válaszok jelölése elmaradt (pl. A15, A16, A64–66)
- A51 és A52 ugyanaz, ilyen esetekben az A52-ben a 0 = „nem tartozik más nemzetiséghez”-re javítva
- A25–26 első sora kitöltött
- A29–32: 1, 2 jelölve oszloponként, és utána a harmadik helyett 9-es, nyilván a 9-es 3-asra javítva
- A50: 4.a sora lekérdezve, holott Magyarországon ez okafogyott kérdés
- A73: ha 2-es, akkor A74 üres kell, hogy legyen, ha 0-át írt be a kérdező, akkor ez kihúzva
- A27: ha 2-es, akkor A28 üres kell, hogy legyen, ha 0-át írt be a kérdező, akkor ez kihúzva
- A családi táblába beírták a 14 éven aluliakat is, ezek kihúzva
- A 46: ha 1-es volt, csak akkor kellett kérdezni A47-et, 48-at, néhány esetben mégis 0-val töltötte fel ezeket a kérdéseket a kérdező, 0-k ilyen esetekben kihúzva
- A72.5: csak akkor kérdezendő, ha a kérdezett dolgozik, ha nem, akkor az itt lévő érték kihúzva
- A48: első sorának Magyarországon üresnek kellett lennie, ha érték szerepelt itt, akkor azt kihúztuk
- Fel nem teendő kérdéseknél a kérdező 9-eseket jelölt, holott ezeknél nem kellett semmilyen jelölés

Korrigálhatatlan hibák esetén telefonos egyeztetést kezdeményeztünk, így több esetben tudtunk adatot pótolni, amennyiben nem lehetett a kontaktust a kérdezettel felvenni, úgy adathiány esetén 9-es kódot jelöltünk. A kitöltés kontroll 100%-os volt.

Az adatfelvétel eredménye

Magyarország

A kutatás határidőre a megfelelő elemszámmal elkészült (3. táblázat). A kutatás nyugodt körülmények között, atrocitás és különleges események nélkül zajlott le. Az időzítés megfelelő volt, még nem csúszott bele a kérdezési idő a szabadságolásokba (a terepmunka időtartama: 2011. május 25. – 2011. június 18. volt.), így viszonylag kevés esetben volt meghúsulási ok az, hogy a kérdezőnk nem találta otthon a kérdezettünket. A kérdések főleg hétvégén zajlottak, aminek logisztikai oka is volt: nyilván ebben az időszakban sokkal nagyobb volt az esély a kérdezettek megtalálására is. A kérdésben 19 kérdező vett részt, akiket 2 instruktorként irányított.

3. táblázat A magyarországi adatfelvétel eredményének alapadatai

A sikertelenség kódja és oka		Felkeresések száma
1	Nem létező/azonosíthatatlan cím	4
2	A háztartás nem elérhető	60
3	A címen cég/vállalat működik	2
4	Nem engednek be / nem lehet elkezdni az interjút	175
5	A címkártyán megadott nemű és korú személy nem érhető el	17
6	A címkártyán megadott nemű és korú személy nem egyezik bele a kérdőívkitöltésbe	258
7	Válaszmegtagadás nem a címkártyán megadott személy részéről	134
8	„Tiltott” terület [média, piackutatás]	0
9	A háztartásban nem lakik a megadott korú és nemű személy	129
10	A kiválasztási résznek megfelelő célszemély a kutatás időtartama alatt egyáltalán nem érhető el	91
11	Megszakadt kérdőív	1
12	A célszemély a kérdésre alkalmatlan (pl. beteg, mentális problémák, ittas stb.)	18
13	Lakatlan épület	40
14	Nem magyar állampolgár lakik az adott címen	0
15	Egyéb ok	20
50	Sikeres interjú	601
	<i>Összesen</i>	<i>1550</i>

A 3. táblázatból látszik, hogy az összes felkeresésnek csak 39 százaléka esetében készült ténylegesen interjú, tehát átlagosan két és fél felkeresés vált szükségessé egy sikeres interjúhoz. A válassz megtagadók száma volt a legnagyobb, 17 százalék, de ez az érték alacsonyabb, mint egy országos kutatásnál. A kisebb településeken magasabb volt a sikerességi ráta, mint városban.

A sikeres interjúk megoszlása:

- Főcímen készült: 41%
- 1. pótcímen készült: 18%
- 2. pótcímen készült: 18%
- 3. pótcímen készült: 12%
- Kvótával készült: 12%

Ukrajna

A kutatás határidőre a megfelelő elemszámmal elkészült (4. táblázat). A kutatás nyugodt körülmények között, atrocitás és különleges események nélkül zajlott le. Ungváron egy lakótelepi körzetből érkezett csak olyan kérdezői visszajelzés, mely az átlagos nehézségeket meghaladó idegenkedésre, elutasítási rátára utalt. A terepmunka időtartama: 2011. június 17. – 2011. június 28. volt. A kérdezésben 27 kérdező vett részt, akiket 2 instruktor irányított. A felkeresések 36 százaléka volt sikeres, a felkeresett háztartások 20 százaléka a kvótakövetelményeknek nem felelt meg, a válassz megtagadás aránya 12 százalék volt.

4. táblázat Az ukrajnai adatfelvétel eredményének alapadatai

A sikertelenség kódja és oka		Felkeresések száma
2	Nincs otthon senki	50
3	A címen cég/vállalat működik	39
4	Nem engednek be, nem lehet elkezdni az interjút	102
5	A kvótában megadott nemű, korú és anyanyelvű személy nincs otthon	39
6	A kvótában megadott nemű, korú és anyanyelvű személy nem egyezik bele a kérdőívkitöltésbe	47
7	Válassz megtagadás nem a kvótába illő személy részéről	28
8	„Tiltott” terület (média, piackutatás)	1
9	A háztartásban nem lakik a megadott korú, nemű és anyanyelvű személy	171
10	A kvótának megfelelő célszemély a kutatás időtartama alatt egyáltalán nem érhető el	15
11	Megszakadt kérdőív	0
12	A kvótának megfelelő személy a kérdésre alkalmatlan (pl. beteg, ittas, mentális problémák stb.)	7
13	Lakatlan épület	33
15	Egyéb ok	11
50	Sikeres interjú	300
	Összesen	543

Szlovákia

A kutatás két hét késéssel, a megfelelő elemszámmal elkészült. Michalany községben a kérdezőnek konfliktusa támadt a falubeliekkel, ezért csúszott az adatfelvétel befejezése. A terepmunka időtartama: 2011. június 16. – 2011. június 30. volt. A kérdezés 11 kérdező részvételével történt, a szlovákiai alvállalkozó irányításával. A szlovákiai felkereséseknek közel 50 százaléka sikeres volt.

Kiválasztási utasítás és a véletlen séta leírása

A kutatás véletlen sétás mintavétellel valósul meg. Minden kiindulópontból 5 kérdőív készítendő el.

Minden kérdező a körzetéhez kap egy címlista űrlapot, amelyen vezetnie kell a séta során felkeresett címeket, a sikeres és sikertelen felkereséseket. Ezen a címlista űrlapon szerepel a kiindulópont is. Innen kell elkezdni a sétát, tehát a kiindulóponton kérdőív még nem kérdezhető. Innen kiindulva a kérdezőbiztosnak szigorúan követnie kell az utasításokat ahhoz, hogy megtalálja azokat a címeket, melyekre be kell csengetnie. A séta alapja, hogy minden harmadik lehetséges háztartást kell ettől kezdve felkeresni, kereszteződéseknél a jobbra fordulás elvét betartva.

Családi házas övezet

Először azonosítani kell a kiindulópontot, az utca megfelelő oldalát és a haladási irányt! Ezt a következőképpen kell tenni:

A megadott kiinduló címet kell először megkeresni. Ha ez megvan, akkor arccal az utca vége felé kell állni (amerre nőnek a házszámok). Ha így a kiindulópont jobb kéz felé esik, akkor indulhat a séta. Tehát a kiindulópont után a 3. háztartásba már be lehet csengetni, és megpróbálkozni az interjúkészítéssel. Ha a kiindulópont a bal kezünk felé esik, akkor át kell menni az utca túlsó oldalára, és a kiindulópontunkkal szembeni ház lesz az, ahonnan a 3-as séta indulhat, mert ez a cím fog a jobb oldalra esni.

A séta kiindulópontjának ilyen módon való meghatározására azért van szükség, mert ha nem a jobb oldalra esik a kiinduló cím, akkor a séta folytatásánál a jobbra fordulás elve nem tud érvényesülni.

Tehát elindult a séta, minden 3. kapunál vagy ajtónál becsengetünk, és megpróbálunk interjút készíteni.

Ha útkereszteződéshez értünk, akkor ott jobbra kell folytatni a sétát, újabb útkereszteződésnél újra jobbra.

Elvileg visszajuthatunk a kiindulópontra, ha 4-szer fordultunk jobbra. Ilyen esetben (bár ez nagyon ritka) az eredeti kiindulópont melletti háztartás lesz az újabb „sétakör” kiinduló pontja, és innen ismét indulhat a séta, továbbra is minden harmadik háztartásban megkísérelve az interjút. Ez még egyszer ismétlődhet, de ekkor a kiindulóponttól a 2. háztartás lesz az új kiindulópont.

Ha még így sem sikerült lekérdezni az előírt elemszámot, akkor az első kereszteződésnél nem kell jobbra fordulni, hanem egyenesen előre kell menni, és egy újabb sétakört kezdeni. Csak akkor lehet az utca bal oldalára átmenni, ha zsákutcába vezet a séta (zsákutcán azokat az utcákat is értjük, amelyekből nincs kijárás, vagy amelyek kivezetnek a településről). Ebben az esetben el kell indulni a kijelölt pontról, bemenni a zsákutcába a jobb oldalon. El kell menni a zsákutca végéig, átmenni a túloldalra, és ott visszafelé kell jönni. Azután jobbra kell fordulni és folytatni a keresést a jobb oldalon.

Emeletes házak, lakótelepek, lakóövezetek (háztömbök, panelházak, bérházak, nagyobb lakókomplexumok)

A kiindulópontot kell megkeresni (házszám, emelet, ajtó meg kell, hogy adva legyen). Innen kell elindulni, és az óramutató járásával megegyezően (azaz jobbra) haladva becsengetni az adott emelet kiindulóponttól számított harmadik lakásába. Ha az adott emeleten nincs harmadik lakás, akkor a sétát mindig fölülről lefelé kell vezetni, azaz az alatta levő emeleten kell a számolást folytatni!

Fontos szabály az is, hogy egy lépcsőházban csak két sikeres interjú bonyolítható le. A második sikeres interjú után ki kell jönni az adott lépcsőházból az utcára és folytatni a sétát a következő lépcsőház legfelső emeletén, illetve ha más típusú házak következnek, akkor a családi házas övezetnek megfelelő séta leírást követve kell eljárni!

A megfelelő interjúalany kiválasztása

A csengetés után többféle dolog történhet. Előfordulhat, hogy senki sem nyit ajtót. Ekkor folytatni kell a sétát a megadottaknak megfelelően. Ha valaki ajtót nyit, akkor azt a családtagot kell keresni, aki elmúlt 18 éves, még nem töltötte be a 66. évét és a neme-kora, valamint az anyanyelve azonos a kvótában megadottal.

Akivel interjúzol az MINDIG:

- 18 éves vagy idősebb legyen;
- 66 évesnél ne legyen idősebb;
- ez a háztartás legyen az állandó lakóhelye (de nem kell, hogy hivatalosan be legyen jelentve, elég, ha ott él);
- feleljen meg a nem-kor és a nyelvi kvótának;
- az interjú legyen négy szemközti, mások véleményét, zavaró jelenlétét ki kell zárni.

Mint minden mintavételnek, úgy ennek is az a lényege, hogy egy bizonyos szabályt követ, amellyel véletlen módon választjuk ki a kérdezetteket. Ha a véletlenszerűség nem érvényesül, akkor a mintánk torzul, és ezzel együtt minden a lakosságra jellemző adat.

Ha a kérdező nem tartja be a séta- és mintavételi szabályokat, és önkényesen választja ki a kérdezetteket, akkor egy olyan szubjektív elem épül be a mintavételbe, amely torzítani fogja a kutatás eredményeit.

Ezért a szabályok betartása **KÖTELEZŐ!**

M2.2.

A kérdőív (a technikai részek nélkül)

Település neve:

Település kódja:

Kérdőív nyelve:

1 – magyar

Országkód:

1 – Magyarország

2 – Szlovákia

3 – Ukrajna

(**FONTOS:** AKKOR IS LEHET INTERJÚT KÉSZÍTENI, HA A HÁZTARTÁS NEM TULAJDONOSA A LAKÁSNAK, HANEM BÉRLŐJE!)

(**FONTOS:** NEM LEHET INTERJÚT KÉSZÍTENI, HA AZ ADOTT CÍM ALATT NEM HÁZTARTÁS ÉL, HANEM KIZÁRÓLAG CÉG MŰKÖDIK!)

Üdvözlöm! vagyok az ARIOSZ Kutatóintézetből. A budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem megbízásából társadalomkutatást végzünk, amelynek keretében 1200 véletlenszerűen kiválasztott családot keresünk fel. Szeretnénk egy kb. 20 perces kérdőíves beszélgetést lefolytatni az Ön családjának egyik tagjával. Nagyon hálásak lennénk, ha értékes válaszaival segítenék munkánkat! A kérdőívet névtelenül és bizalmasan kezeljük, a válaszokat csak összesített formában dolgozzuk fel. Hajlandóak lennének rendelkezésünkre állni?

SZLOVÁKIÁBAN ÉS UKRAJNÁBAN AZ INTERJÚT OLYAN SZEMÉLLEL FOLYTASSA LE, AKI MEGFELEL A NEM/KOR KVÓTÁNAK, VALAMINT A NYELVI KVÓTÁNAK!

Hányan élnek Önök ebben a lakásban, közös háztartásban, Önt is beleszámítva?

99 – NT/NV

Közülük hány a 14 év alatti gyerek?

99 – NT/NV

AZ ÖSSZES **14 ÉVESNÉL IDŐSEBB** SZEMÉLYRE KÉRDEZZE LE, AKIK A HÁZTARTÁSBAN ÉLNEK! A „**HÁZTARTÁSTAGOK HÁTTÉRADATAI**” TÁBLÁBAN JELÖLJE A VÁLASZOKAT! Kérje a válaszadót, hogy azokat a családtagokat is sorolja fel, akik ideiglenesen vannak távol (kollégisták, kórházban vannak, másutt dolgoznak)!

Most Önről és az Önnel egy háztartásban élőkről szeretnék néhány adatot megtudni. Kérem, a kérdezés egyszerűsítése végett sorolja fel a háztartástagok keresztnévét! Kérem, kezdje a saját nevével!

A többi családtag milyen nemű? KÁRTYALAP

Mi a többi családtagnak a VÁLASZADÓHOZ VALÓ VISZONYA? Kérem, választát a kártyalap segítségével adja meg!

MELYIK ÉVBEN SZÜLETETT Ön? És a többi családtag? KÁRTYALAP

Mi az Ön LEGMAGASABB befejezett ISKOLAI VÉGZETTSÉGE? És a többi családtagnak? KÁRTYALAP

Ön és a többi családtag a kártyán szereplő gazdasági státuszok közül melyikkel jellemezhető? KÁRTYALAP

Mennyire beszél Ön és a többi családtag MAGYARUL? Kérem, a kártyalap segítségével válaszoljon!

És mennyire beszél Ön és a többi családtag SZLOVÁKUL?

Mennyire beszél Ön és a többi családtag UKRÁNUL?

Mennyire beszél Ön és a többi családtag OROSZUL?

Mennyire beszél Ön és a többi családtag RUSZINUL?

A HÁZTARTÁSTAGOK HÁTTÉRADATAI (A KÓDOT ÍRJA BE A TÁBLÁBA!)

	KERESZTNEVE	0	0	0	0	0	0									
		NEME	VÁLASZADÓHOZ VALÓ VISZONY	SZÜLETÉSI ÉV	ISKOLAI VÉGZETTSÉG	STÁTUSZ	NYELVTUDÁS									
	Bármilyen nevet írhat, ami alapján a megkérdezett meg tudja különböztetni az egyes háztartás-tagokat az interjú során.	1 – Férfi 2 – Nő	1 – A válaszadó 2 – Válaszadó házastársa/élettársa 3 – Válaszadó gyermeke 4 – Válaszadó szülője 5 – Válaszadó nagyszülője 6 – Válaszadó unokája 7 – Válaszadó egyéb rokona 8 – Nem rokona a válaszadónak	A születési év négy számjegyét rögzítse! (Csak 1998-nál kisebb érték szerepelhet, mert 14 évesnél fiatalabbaakat nem tüntetünk fel a táblában)	KÓDOLJA AZ ADOTT ORSZÁGNAK MEGFELELŐ KÁRTYALAP ALAPJÁN	11 – Alkalmazott fizikai 12 – Alkalmazott szellemi (diploma nélkül) 13 – Alkalmazott diplomás értelmiségi 21 – Önálló fizikai 22 – Önálló szellemi 31 – munkanélküli 33 – Rokkantsági nyugdíjas 34 – Öregségi nyugdíjas 35 – Tanuló 36 – Egyéb eltartott, háztartásbeli	4 – Nagyon jól beszéli a nyelvet 3 – Viszonylag jól beszéli a nyelvet 2 – Alig beszéli a nyelvet 1 – Nem beszéli a nyelvet 9 – NT/NV									
							1	2	3	4	5					
1. válaszadó:			1													
2. háztartástag:																
8. háztartástag:																
9. háztartástag:																

KÁRTYALAP

Kérem, nézze meg a kártyalapot! AZ ELMÚLT 5 ÉVBEN vállalt-e Ön vagy más családtagja munkát külföldön FŐÁLLÁSBAN? Ha igen, ki az a háztartásból, és melyik országban?

És MELLÉKÁLLÁSBAN?

És VÁLLALKOZÓKÉNT?

És vállal ALKALMI vagy IDŐSZAKI munkát?

A 0. KÉRDÉST CSAK AZOKRA A HÁZTARTÁSTAGOKRA KÉRDEZZE, AKIK AZ ELMÚLT 5 ÉVBEN ALKALMI VAGY IDŐSZAKOS MUNKÁT VÁLLALTAK (0 KÉRDÉS 4-ES OSZLOPÁBAN 1 ÉS 14 KÖZÖTTI KÓD SZEREPEL)!

KÁRTYALAP

Milyen jellegű alkalmi vagy időszakos munkát végzett AZ ELMÚLT 5 ÉVBEN? Kérem, nézze meg a kártyalapot! Végzett IDÉNY JELLEGŰ MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁT? Ha igen, ki az a háztartásból, és melyik országban?

És dolgozott ÉPÍTKEZÉSEN vagy ÚTÉPÍTÉSEN?

És végzett MÁS FIZIKAI MUNKÁT?

És volt-e olyan, hogy határon túl VÁSÁROLT árut itthon ELADOTT vagy fordítva?

És dolgozott-e HÁZTARTÁSI ALKALMAZOTTKÉNT, idősgondozóként vagy babysitterként?

És végzett-e MÁS alkalmi vagy időszakos munkát?

MINDENKITŐL!

KÁRTYALAP

És JELENLEG vállal-e munkát Ön vagy más családtag külföldön FŐÁLLÁSBAN? Ha igen, ki az a háztartásból, és melyik országban?

És MELLÉKÁLLÁSBAN?

És VÁLLALKOZÓKÉNT?

És vállal ALKALMI vagy IDŐSZAKI munkát?

A KÉRDÉST CSAK AZOKRA A HÁZTARTÁSTAGOKRA KÉRDEZZE, AKIK JELENLEG ALKALMI VAGY IDŐSZAKOS MUNKÁT VÁLLALNAK (A 0. KÉRDÉS 4-ES OSZLOPÁBAN 1 ÉS 14 KÖZÖTTI KÓD SZEREPEL)!

KÁRTYALAP

Milyen jellegű alkalmi vagy időszakos munkát végez JELENLEG? Végez IDÉNY JELLEGŰ MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁT? Ha igen, ki az a háztartásból, és melyik országban?

És dolgozik ÉPÍTKEZÉSEN vagy ÚTÉPÍTÉSEN?

És végzett MÁS FIZIKAI MUNKÁT?

És volt-e olyan, hogy határon túl VÁSÁROLT árut itthon ELADOTT, vagy fordítva?

És dolgozott-e HÁZTARTÁSI ALKALMAZOTTKÉNT, idősgondozóként vagy babysitterként?

És végzett-e MÁS alkalmi vagy időszakos munkát?

HATÁRON TÚLI MUNKA

KERESZT-NEVE	0 MUNKAVÁLLALÁS külföldön AZ ELMÚLT 5 ÉVBEN				0 ALKALMI VAGY IDŐSZAKI MUNKA külföldön AZ ELMÚLT 5 ÉVBEN						0 MUNKAVÁLLALÁS külföldön JELENLEG				0 ALKALMI VAGY IDŐSZAKI MUNKA külföldön JELENLEG					
	1 Főállás	2 Mellékállás	3 Vállalkozó	4 Alkalmi vagy időszakos munka	1 Idényjellegű mezőgazdasági munka	2 Építkezés, utépítés	3 Egyéb fizikai munka	4 Piacozás	5 Háztartási alkalmi vagy időszakos munka	6 Egyéb alkalmi vagy időszakos munka	1 Főállás	2 Mellékállás	3 Vállalkozó	4 Alkalmi vagy időszakos munka	1 Idényjellegű mezőgazdasági munka	2 Építkezés, utépítés	3 Egyéb fizikai munka	4 Piacozás	5 Háztartási alkalmi vagy időszakos munka	6 Egyéb alkalmi vagy időszakos munka
1																				
2																				
...																				
8																				
9																				
KÓDOLÁS A TELJES TÁBLÁRA VONATKOZÓAN (5. KÁRTYALAP):	ADDITÍV KÓDOLÁS, TÖBB VÁLASZ IS LEHET! 1 – Magyarországon 2 – Szlovákiában 4 – Ukrajnában 8 – Más országban 0 – Sehol 99 – NT/NV Ha több országot is megjelöl, akkor a fenti kódok ÖSSZEGÉT írja a táblázatba! (pl.: „Szlovákiában és Ausztriában” válasz kódja: 2 + 8 = 10)																			

MINDENKITŐL!

Ön ezen a településen született, vagy ideköltözött?

- 1 – Itt született → 0
- 2 – Beköltözött
-
- 9 – NT/NV → 0

Hány éve lakik ezen a településen?

éve költözött ide

98 – Kevesebb, mint 1 éve költözött ide

99 – NT/NV

Járt-e már Ön Kassán?

És ...?

És a családjából valaki más járt már Kassán?

És ...?

	0 Ön			0 Valamelyik családtagja		
	Igen	Nem	NT/NV	Igen	Nem	NT/NV
1 – Kassán	1	2	9	1	2	9
2 – Pozsonyban	1	2	9	1	2	9
3 – Ungváron	1	2	9	1	2	9
4 – Kijevben	1	2	9	1	2	9
5 – Debrecenben	1	2	9	1	2	9
6 – Budapesten	1	2	9	1	2	9
7 – Munkácson	1	2	9	1	2	9
8 – Miskolcon	1	2	9	1	2	9
9 – Nyíregyházán	1	2	9	1	2	9

Mi volt az a legtávolabbi hely, ahová élete folyamán Ön eljutott?

1 – település neve:
999 – NT/NV

2 – ország:
999 – NT/NV

A KÖVETKEZŐ TÁBLÁZATOT SORONKÉNT TÖLTSE KI! TÖBB VÁLASZ LEHETSÉGES! ANNÁL AZ ORSZÁGNÁL, AHOL A KÉRDEZÉS TÖRTÉNIK, NEM LEHET JELÖLÉS! (pl. Magyarországon a 3. oszlopban)

KÁRTYALAP

Ön hol szokta intézni a napi bevásárlást? Kérem, a kártyalapról válassza ki a megfelelő választ vagy válaszokat!

És a nagybevásárlást?

És a...

AKÉRDÉST EGYFŐS HÁZTARTÁSBAN NEM KELL MEGKÉRDEZNI!

És a családtagjai hol szokták intézni a napi bevásárlást?

És a nagybevásárlást?

És a...

TEVÉKENYSÉGEK

0 ÉS 0 KÉRDÉSEKNÉL IS TÖBB VÁLSZ LEHETSÉGES!	0 Ön hol szokta intézni/ hol szokta igénybe venni a...								0 A családtagok hol szokták intézni/hol szokták igénybe venni a...							
	1 Ezen a településen	2 Más településen az országon belül	Külföldön				8 Sehol	9 NT/ NV	1 Ezen a településen	2 Más településen az országon belül	Külföldön				8 Sehol	9 NT/ NV
			3 Magyarországon	4 Szlovákiában	5 Ukrajnában	6 Más országban					3 Magyarországon	4 Szlovákiában	5 Ukrajnában	6 Más országban		
1 – Napi bevásárlást	1	2	3	4	5	6	8	9	1	2	3	4	5	6	8	9
2 – Nagybevásárlást	1	2	3	4	5	6	8	9	1	2	3	4	5	6	8	9
3 – Ruhavásárlást	1	2	3	4	5	6	8	9	1	2	3	4	5	6	8	9
4 – Elektronikai cikk vásárlását	1	2	3	4	5	6	8	9	1	2	3	4	5	6	8	9
5 – Orvosi ellátást	1	2	3	4	5	6	8	9	1	2	3	4	5	6	8	9
6 – Gyógyszertár igénybevétele/ gyógyszervásárlást	1	2	3	4	5	6	8	9	1	2	3	4	5	6	8	9
7 – Fodrászt, kozmetikust	1	2	3	4	5	6	8	9	1	2	3	4	5	6	8	9
8 – Étterembe járást	1	2	3	4	5	6	8	9	1	2	3	4	5	6	8	9
9 – Cigaretta vásárlást	1	2	3	4	5	6	8	9	1	2	3	4	5	6	8	9
10 – Autószerelest	1	2	3	4	5	6	8	9	1	2	3	4	5	6	8	9
11 – Benzín-, üzemanyag- vásárlást	1	2	3	4	5	6	8	9	1	2	3	4	5	6	8	9
12 – Banki és egyéb pénzügyi szolgáltatásokat	1	2	3	4	5	6	8	9	1	2	3	4	5	6	8	9

A KÖVETKEZŐ TÁBLÁZATOT **SORONKÉNT** TÖLTSE KI!

Van a családban olyan gyerek, aki általános iskolába jár?

És aki középiskolába?

És aki főiskolára vagy egyetemre?

A KÉRDÉST AKKOR KÉRDEZZE MEG, HA VALAKI JÁR ILYEN TÍPUSÚ ISKOLÁBA! (0 = 1)

KÁRTYALAP

TÖBB VÁLSZ LEHETSÉGES! ANNÁL AZ ORSZÁGNÁL, AHOL A KÉRDEZÉS TÖRTÉNIK, NEM LEHET JELÖLÉS! (pl. Magyarországon a 3. oszlopban)

Hol jár(nak) általános iskolába? Kérem, a kártyalapról válassza ki a megfelelő választ vagy válaszokat!

Hová jár középiskolába?

Hová jár főiskolára vagy egyetemre?

	0 Jár-e valaki...?			0 Hol jár...?						
	Igen	Nem	NT/NV	1 Ezen a településen	2 Más településen az országon belül	Külföldön				9 NT/NV
						3 Magyarországon	4 Szlovákiában	5 Ukrajnában	6 Más országban	
1 – Általános iskolába	1	2	9	1	2	3	4	5	6	9
2 – Középkiskolába	1	2	9	1	2	3	4	5	6	9
3 – Főiskolára, egyetemre	1	2	9	1	2	3	4	5	6	9

A KÉRDÉST CSAK AZOKNÁL A HÁZTARTÁSOKNÁL KÉRDEZZE, AHOL VALAKI (AKÁR A VÁLASZADÓ, AKÁR EGY MÁSIK HÁZTARTÁSTAG) A HATÁR MÁSIK OLDALÁN SZOKTA IGÉNYBE VENNI A „TEVÉKENYSÉGEK” TÁBLÁBAN SZEREPLŐ 1–11. SZOLGÁLTATÁSOK VALAMELYIKÉT!

Miért vásárol, miért vesz igénybe szolgáltatást Ön vagy a családtagja a határon túl? Mert

	Említi	Nem említi	NT/NV
1 – Olcsóbb	1	2	9
2 – Jobb minőségű	1	2	
3 – Csak ott kapható	1	2	
4 – Közelebb van	1	2	

A KÉRDÉST CSAK OTT KÉRDEZZE, AHOL A HÁZTARTÁSNAK LEGALÁBB EGY TAGJA A HATÁR MÁSIK OLDALÁRA JÁR ISKOLÁBA! (a 0. kérdésnél legalább egy helyen szerepel jelölés a „külföld” oszlopokban)

Miért a határon túlra jár(nak) a gyerek(ek) iskolába?

	Említi	Nem említi	NT/NV
1 – Közelebb van	1	2	9
2 – Jobb színvonalú az oktatás	1	2	
3 – Nyelvtudást ad a gyerekeknek	1	2	
4 – Kevesebb gyerek van az osztályban	1	2	
5 – Sok barátja odajár	1	2	
6 – Több a „jó családból” származó gyerek az osztályban	1	2	
7 – Ott az anyanyelvén tanulhat	1	2	

A KÉRDÉST CSAK AZOKNÁL A HÁZTARTÁSOKNÁL KÉRDEZZE, AHOL VALAKI (AKÁR A VÁLASZADÓ, AKÁR EGY CSALÁDTAGJA) A HATÁR MÁSIK OLDALÁRA JÁR BANKBA! („TEVÉKENYSÉGEK” TÁBLA, 12. SOR, 0. ÉS 0. KÉRDÉS: MINDKÉT KÉRDÉST NÉZD!)

Miért bankol Ön vagy a családtagja a határ túloldalán?

	Választja	Nem választja	NT/NV
1 – Magasabb a kamat	2	1	9
2 – Nagyobb biztonságban érzi a pénzét	2	1	
3 – Rugalmasabbak a feltételek	2	1	
4 – Kisebbség a banki költségek	2	1	
5 – Inkább ügyfélbarát a szolgáltatás	2	1	
6 – Közelebb van	2	1	
7 – Oda kapja a fizetését	2	1	

MINDENKITŐL!

AZT AZ ORSZÁGOT, AHOL A KÉRDEZÉS TÖRTÉNIK, NE KÉRDEZZE!

Előfordul-e, hogy Ön vagy a családból valaki foglalkozásszerűen átjár Magyarországra, például fuvarozik, kereskedik, árut szerez be?

És Szlovákiába jár át ilyen céllal?

És ...?

És a családtagok közül mások?

És ...?

	0 Ön			0 Valamelyik családtagja		
	Igen	Nem	NT/NV	Igen	Nem	NT/NV
1 – Magyarországra	1	2	9	1	2	9
2 – Szlovákiába	1	2	9	1	2	9
3 – Ukrajnába	1	2	9	1	2	9
4 – Más országba	1	2	9	1	2	9

A KÖVETKEZŐ TÁBLÁZATOT SORONKÉNT TÖLTSE KI!

Tervezi-e Ön vagy a családjából valaki, hogy pár hétre, vagy hónapra külföldre menjen dolgozni?

És...

AKÉRDÉST AZOKBAN A SOROKBAN KÉRDEZZE, AHOL AZ ELŐZŐ KÉRDÉSRE IGEN VOLT A VÁLASZ (0 = 1)

KÁRTYALAP

Mely országra vagy országokra gondolt? Kérem, válasszon a kártyalapról!

HASZNÁLJA A KÁRTYALAPOT AZ ORSZÁGOK KÓDOLÁSÁHOZ!

HA HÁROMNÁL TÖBB ORSZÁGOT EMLÍT, AZT A HÁRMAT ÍRJA BE, AMELYEKET ELŐSZÖR MONDOTT!

Tervezi-e Ön...?

	0			0 99 – NT/NV					
	Igen	Nem	NT/NV	1. ország		2. ország		3. ország	
1 – hogy pár hétre vagy hónapra külföldre menjen dolgozni (ingázni is)? Hova?	1	2	9						
2 – hogy pár évre külföldre menjen dolgozni? Hova?	1	2	9						
3 – hogy külföldön éljen? Hova?	1	2	9						

A KÖVETKEZŐ TÁBLÁZATOT OSZLOPONKÉNT TÖLTSE KI!

MINDEN KÉRDÉSNÉL, MINDEN ORSZÁGNÁL JELÖLJE, HOGY A VÁLASZADÓ AZ ADOTT SZEMPONTBÓL HÁNYADIK HELYRE RANGSOROLJA!

KÁRTYALAP

Ön szerint az ezen a kártyalapon szereplő három ország közül melyikben a legjobb az egészségügyi ellátás? És melyik országban a második legjobb?

És az oktatás színvonala melyik országban a legjobb? És melyik országban a második legjobb?

És a boltok áru kínálata melyik országban a legjobb? És ebből a szempontból melyik ország a második?

És melyik országban érdemes a leginkább vállalkozásba kezdeni? És ebből a szempontból melyik ország a második?

	0 Egészségügyi ellátás				0 Oktatás				0 Boltok áru kínálata				0 Érdemes vállalkozásba kezdeni			
	1	2	3	9	1	2	3	9	1	2	3	9	1	2	3	9
A – Magyarországon																
B – Szlovákiában																
C – Ukrajnában																
1 – Első helyre választotta 2 – Második helyre választotta 3 – Harmadiknak hagyta (nem választotta) 9 – NT/NV																

Ha az ITTENI EGÉSZSÉGÜGYI szolgáltatásokat a határ másik oldalán élők is igénybe veszik, az Ön szerint összességében inkább jó vagy inkább rossz?

1 – Inkább jó

2 – Inkább rossz

9 – NT/NV

→ 0

→ 0

Ön inkább egyetért vagy inkább nem ért egyet azzal a kijelentéssel, hogy...

- Ha az ITTENI EGÉSZSÉGÜGYI szolgáltatásokat a határ másik oldalán élők is igénybe veszik, az azért is JÓ, mert ez bevételt jelent az egészségügyi intézményeknek.
- Ha az ITTENI EGÉSZSÉGÜGYI szolgáltatásokat a határ másik oldalán élők is igénybe veszik, az azért is JÓ, mert ezzel segítünk a határ másik oldalán élőknek.

	Inkább egyetért	Inkább nem ért egyet	NT/NV
1 – Mert ez bevételt jelent az egészségügyi intézményeknek.	1	2	9
2 – Mert ezzel segítünk a határ másik oldalán élőknek.	1	2	9

Ön inkább egyetért vagy inkább nem ért egyet azzal a kijelentéssel, hogy...

- Ha az ITTENI EGÉSZSÉGÜGYI szolgáltatásokat a határ másik oldalán élők is igénybe veszik, az azért is ROSSZ, mert romlani fog nálunk a színvonal, például nagyobb lesz a zsúfoltság.
- Ha az ITTENI EGÉSZSÉGÜGYI szolgáltatásokat a határ másik oldalán élők is igénybe veszik, az azért is ROSSZ, mert a határ másik oldalán élők nem járulnak hozzá a költségekhez, nem itt adóznak.

	Inkább egyetért	Inkább nem ért egyet	NT/NV
1 – Mert romlani fog a színvonal, nagyobb lesz a zsúfoltság.	1	2	9
2 – Mert a határ másik oldalán élők nem járulnak hozzá a költségekhez, nem itt adóznak.	1	2	9

Ha az itt élők az EGÉSZSÉGÜGYI szolgáltatásokat A HATÁRON TÚL veszik igénybe, az Ön szerint összességében inkább jó vagy inkább rossz?

- 1 – Inkább jó
 2 – Inkább rossz → 0
 9 – NT/NV → 0

Ön inkább egyetért vagy inkább nem ért egyet azzal a kijelentéssel, hogy...

- Ha mi az EGÉSZSÉGÜGYI szolgáltatásokat A HATÁRON TÚL vesszük igénybe, az azért is JÓ, mert így mi is jobb ellátáshoz jutunk.
- Ha mi az EGÉSZSÉGÜGYI szolgáltatásokat A HATÁRON TÚL vesszük igénybe, az azért is JÓ, mert erősíti a határ másik oldalán élőkkel a kapcsolatot.

	Inkább egyetért	Inkább nem ért egyet	NT/NV
1 – Mert mi is jobb ellátáshoz jutunk.	1	2	9
2 – Mert erősíti a határ másik oldalán élőkkel a kapcsolatot.	1	2	9

Ön inkább egyetért vagy inkább nem ért egyet azzal a kijelentéssel, hogy...

- Ha mi az EGÉSZSÉGÜGYI szolgáltatásokat A HATÁRON TÚL vesszük igénybe, az azért is ROSSZ, mert az állam nem fogja javítani a helyi szolgáltatások színvonalát.
- Ha mi az EGÉSZSÉGÜGYI szolgáltatásokat A HATÁRON TÚL vesszük igénybe, az azért is ROSSZ, mert ez növelni fogja a kivándorlási kedvet.

	Inkább egyetért	Inkább nem ért egyet	NT/NV
1 – Mert az állam nem fogja javítani a helyi szolgáltatások színvonalát.	1	2	9
2 – Mert ez növelni fogja a kivándorlási kedvet.	1	2	9

És ha az ITTENI OKTATÁS szolgáltatásait a határ másik oldalán élők is igénybe veszik, az Ön szerint összességében inkább jó vagy inkább rossz?

1 – Inkább jó

2 – Inkább rossz

9 – NT/NV

→ 0

→ 0

Ön inkább egyetért vagy inkább nem ért egyet azzal a kijelentéssel, hogy...

- Ha az ITTENI OKTATÁS szolgáltatásait a határ másik oldalán élők is igénybe veszik, az azért is JÓ, mert ez bevételt jelent az iskoláknak.
- Ha az ITTENI OKTATÁS szolgáltatásait a határ másik oldalán élők is igénybe veszik, az azért is JÓ, mert ezzel segítünk a határ másik oldalán élőknek.

	Inkább egyetért	Inkább nem ért egyet	NT/NV
1 – Mert ez bevételt jelent az iskoláknak.	1	2	9
2 – Mert ezzel segítünk a határ másik oldalán élőknek.	1	2	9

Ön inkább egyetért vagy inkább nem ért egyet azzal a kijelentéssel, hogy...

- Ha az ITTENI OKTATÁS szolgáltatásait a határ másik oldalán élők is igénybe veszik, az azért is ROSSZ, mert romlani fog a színvonal, például nagyobb lesz az iskoláinkban zsúfoltság.
- Ha az ITTENI OKTATÁS szolgáltatásait a határ másik oldalán élők is igénybe veszik, az azért is ROSSZ, mert a határ másik oldalán élők nem járulnak hozzá a költségekhez, nem itt adóznak.

	Inkább egyetért	Inkább nem ért egyet	NT/NV
1 – Mert romlani fog a színvonal, nagyobb lesz a zsúfoltság.	1	2	9
2 – Mert a határ másik oldalán élők nem járulnak hozzá a költségekhez, nem itt adóznak.	1	2	9

Ha az itt élők az OKTATÁS szolgáltatásait A HATÁRON TÚL veszik igénybe, az Ön szerint összességében inkább jó vagy inkább rossz?

- 1 – Inkább jó
 2 – Inkább rossz → 0
 9 – NT/NV → 0

Ön inkább egyetért vagy inkább nem ért egyet azzal a kijelentéssel, hogy...

- Ha mi az OKTATÁS szolgáltatásait A HATÁRON TÚL vesszük igénybe, az azért is JÓ, mert így mi is jobb ellátáshoz jutunk.
- Ha mi az OKTATÁS szolgáltatásait A HATÁRON TÚL vesszük igénybe, az azért is JÓ, mert erősíti a határ másik oldalán élőkkal a kapcsolatot.

	Inkább egyetért	Inkább nem ért egyet	NT/NV
1 – Mert mi is jobb ellátáshoz jutunk.	1	2	9
2 – Mert erősíti a határ másik oldalán élőkkal a kapcsolatot.	1	2	9

Ön inkább egyetért vagy inkább nem ért egyet azzal a kijelentéssel, hogy...

- Ha mi az OKTATÁS szolgáltatásait A HATÁRON TÚL vesszük igénybe, az azért is ROSSZ, mert az állam nem fogja javítani a mi iskoláink színvonalát.
- Ha mi az OKTATÁS szolgáltatásait A HATÁRON TÚL vesszük igénybe, az azért is ROSSZ, mert ez növelni fogja a kivándorlási kedvet.

	Inkább egyetért	Inkább nem ért egyet	NT/NV
1 – Mert az állam nem fogja javítani a helyi szolgáltatások színvonalát.	1	2	9
2 – Mert ez növelni fogja a kivándorlási kedvet.	1	2	9

MINDENKITŐL!

Ön milyen nemzetiségű?

És a házastársa?

És ...?

	Szlovák	Ukrán	Magyar	Rutén, ruszin	Roma	Más nemzeti- ségű	Nincs ilyen hoz- zártartozó	NT/NV
1 – Válaszadó	1	2	3	4	5	7	8	9
2 – Házastársa, élettársa	1	2	3	4	5	7	8	9
3 – Édesapja	1	2	3	4	5	7	8	9
4 – Édesanyja	1	2	3	4	5	7	8	9
5 – Gyermeke(i)	1	2	3	4	5	7	8	9

Élnek-e rokonai külföldön?

És a család barátai közül él valaki külföldön?

	Igen	Nem	NT/NV
1 – Rokonok	1	2	9
2 – Barátok	1	2	9

A KÖVETKEZŐ TÁBLÁZATOT OSZLOPONKÉNT TÖLTSE KI!

A KÉRDÉST CSAK AKKOR KÉRDEZZE, HA ÉLNEK ROKONAIK KÜLFÖLDÖN!

AZT AZ ORSZÁGOT, AHOL A KÉRDEZÉS TÖRTÉNIK, NE KÉRDEZZE!

Hány rokonuk él Magyarországon?

És Szlovákiában?

És...?

AKÉRDÉST CSAK AKKOR KÉRDEZZE, HA ÉLNEK BARÁTAIK KÜLFÖLDÖN !

AZT AZ ORSZÁGOT, AHOL A KÉRDEZÉS TÖRTÉNIK, NE KÉRDEZZE!

És hány barátjuk él Magyarországon?

És Szlovákiában?És...?

	Rokonok 98 – 98 vagy több 99 – NT/NV	Barátok 98 – 98 vagy több 99 – NT/NV
1 – Magyarországon fő fő
2 – Szlovákiában fő fő
3 – Ukrajnában fő fő
4 – Más kelet-európai országban fő fő
5 – Nyugat-Európában fő fő
6 – Más földrészen fő fő

A KÉRDÉST CSAK AKKOR KÉRDEZZE, HA VAN KÜLFÖLDÖN ÉLŐ ROKON VAGY BARÁT!

Most arról szeretném kérdezni, hogy hogyan tartják a kapcsolatot a külföldön élő rokonokkal, barátokkal. Milyen gyakran fordul elő, hogy Önök látogatják meg a rokonokat, barátokat?

És az hogy ...?

	Évente többször	Évente egyszer	Ritkábban	Soha	NT/NV
1 – Önök látogatják meg a rokonokat, barátokat	1	2	3	4	9
2 – A rokonok, barátok látogatják meg Önöket	1	2	3	4	9
3 – Telefonon, levélben, e-mailben tartják a kapcsolatot	1	2	3	4	9

MINDENKITŐL!

A 4A-4C KÉRDÉSEK KÖZÜL AZT AZ ORSZÁGOT, AHOL A KÉRDEZÉS ZAJLIK, NE KÉRDEZZE!

Mennyire érzi közel magához érzelmileg ezt a települést, ahol lakik?

És ...?

	Nagyon közel érzi	Közel is érzi meg nem is	Egyáltalán nem érzi közel	NT/NV
1 – Ezt a települést, ahol lakik	3	2	1	9
2 – Ezt az országot <Magyarországot/Szlovákiát/ Ukrajnát>	3	2	1	9
3 – MAGYARORSZÁGON: ezt a kistérséget SZLOVÁKIÁBAN: ezt a régiót UKRAJNÁBAN: Kárpátalját	3	2	1	9
4A– A határon túli magyarországi régiót	3	2	1	9
4B – A határon túli szlovákiai régiót	3	2	1	9
4C – A határon túli ukrainai régiót	3	2	1	9

< Magyarországon / Szlovákiában / Ukrajnában > sokféle nemzetiség él. Ön elsősorban milyen nemzetiségűnek tartja magát?

CSAK EGY VÁLASZ LEHET!

- 01 – Magyaroknak
- 02 – Szlovákoknak
- 03 – Ukránnak
- 04 – Németnek
- 05 – Szerbnek
- 06 – Horvátnak
- 07 – Románnak
- 08 – Cigánynak, romának
- 09 – Csehnek
- 10 – Oroszoknak
- 11 – Ruszinnak
- 88 – Egyéb, éspedig:

- 99 – NT/NV

És Ön milyen nemzetiségűnek tartja magát másodsorban?

CSAK EGY VÁLASZ LEHET!

- 00 – Nem tartozik más nemzetiséghez
- 01 – Magyaroknak
- 02 – Szlovákoknak
- 03 – Ukránnak
- 04 – Németnek
- 05 – Szerbnek
- 06 – Horvátnak
- 07 – Románnak
- 08 – Cigánynak, romának
- 09 – Csehnek
- 10 – Oroszoknak
- 11 – Ruszinnak
- 88 – Egyéb, éspedig:

- 99 – NT/NV

A KÉRDÉST CSAK A HATÁRON TÚLI MAGYAROKTÓL KÉRDEZZE!

Mennyire ért egyet Ön a következő állításokkal? Ahhoz, hogy valaki magyarnak számítsa, az kell, hogy ...

	Teljes mértékben egyetért	Inkább egyetért	Inkább nem ért egyet	Egyáltalán nem ért egyet	NT/NV
1 – Élete nagy részében magyarok között éljen	4	3	2	1	9
2 – Magyar állampolgár legyen	4	3	2	1	9
3 – Magyarországon szülessen	4	3	2	1	9
4 – Anyanyelve magyar legyen	4	3	2	1	9
5 – Magyar szertartási nyelvű egyházhoz tartozzon	4	3	2	1	9
6 – Önmagát magyarnak tartsa	4	3	2	1	9
7 – Legalább az egyik szülője magyar legyen	4	3	2	1	9
8 – Érezze magáénak a magyar kultúrát	4	3	2	1	9
9 – Tisztelje a magyar nemzeti zászlót	4	3	2	1	9

MINDENKITŐL!

Mennyire ért egyet Ön a következő állításokkal? Ahhoz, hogy valaki

(MAGYARORSZÁGON ÍGY KÉRDEZD: magyarnak

SZLOVÁKIÁBAN ÍGY KÉRDEZD: szlováknak

UKRAJNÁBAN ÍGY KÉRDEZD: ukránnak) számítsa, az kell, hogy ...

	Teljes mértékben egyetért	Inkább egyetért	Inkább nem ért egyet	Egyáltalán nem ért egyet	NT/NV
1 – Élete nagy részében <magyarok/szlovákok/ukránok> között éljen	4	3	2	1	9
2 – <Magyar/szlovák/ukrán> állampolgár legyen	4	3	2	1	9
3 – <Magyarországon/Szlovákiában/Ukrajnában> szülessen	4	3	2	1	9
4 – Anyanyelve <magyar/szlovák/ukrán> legyen	4	3	2	1	9
5 – <Magyar/szlovák/ukrán> szertartási nyelvű egyházhoz tartozzon	4	3	2	1	9
6 – Önmagát <magyarnak/szlováknak/ukránnak> tartsa	4	3	2	1	9
7 – Legalább az egyik szülője <magyar/szlovák/ukrán> legyen	4	3	2	1	9
8 – Érezze magáénak a <magyar/szlovák/ukrán> kultúrát	4	3	2	1	9
9 – Tisztelje a <magyar/szlovák/ukrán> nemzeti zászlót	4	3	2	1	9

A KÉRDÉSEKET CSAK SZLOVÁKIÁBAN ÉS UKRAJNÁBAN KÉRDEZZE!

Van Önnek magyar állampolgársága?

- 1 – Van → 0
 2 – Nincs

Szeretne Ön a jövőben magyar állampolgárságot kapni?

- 1 – Igen → 0
 2 – Nem
 9 – NT/NV → 0

Akkor is szeretne magyar állampolgárságot kapni, ha ezért le kéne mondania a jelenlegi állampolgárságáról?

- 1 – Igen
 2 – Nem
 9 – NT/NV

A családjában van (még)valakinek magyar állampolgársága?

- 1 – Van
 2 – Nincs → 0

Hány embernek van magyar állampolgársága a családban összesen, Önnel együtt?

..... főnek
 99 – NT/NV

A KÉRDÉSEKET CSAK AKKOR kérdezze, HA A VÁLASZADÓN KÍVÜL, A TÖBBI CSALÁDTAG KÖZÖTT VAN OLYAN, AKI NEM MAGYAR ÁLLAMPOLGÁRI!

A családtagok közül szeretne valaki a jövőben magyar állampolgárságot kapni?

- 1 – Igen
 2 – Nem → 0
 9 – NT/NV → 0

Hány családtag szeretne magyar állampolgárságot szerezni?

..... fő
 99 – NT/NV

Mit gondol, ő/ők akkor is szeretne/szeretnének magyar állampolgárságot kapni, ha ezért le kéne mondania/mondaniuk a jelenlegi állampolgárságáról/állampolgárságukról?

1 – Igen
 2 – Nem
 9 – NT/NV

MINDENKITŐL!

Mennyire bízik Ön az emberekben?

Mennyire bízik a magyarokban?

És a szlovákokban?

És az ukránokban?

	Feltétlenül megbízik bennük	Általában bízik bennük	Inkább bizalmatlan irántuk	Egyáltalán nem bízik bennük	NT/NV
1 – Az emberekben	4	3	2	1	9
2 – A magyarokban	4	3	2	1	9
3 – A szlovákokban	4	3	2	1	9
4 – Az ukránokban	4	3	2	1	9

Érte Önt hátrányos megkülönböztetés az elmúlt 2-3 évben EZEN A TELEPÜLÉSEN az anyagi helyzete miatt?

És az etnikai hovatartozása miatt?

És ...?

Érte Önt hátrányos megkülönböztetés az elmúlt 2-3 évben EBBEN AZ ORSZÁGBAN, EZEN A TELEPÜLÉSEN KÍVÜL az anyagi helyzete miatt?

És az etnikai hovatartozása miatt?

És ...?

Érte Önt hátrányos megkülönböztetés az elmúlt 2-3 évben a <magyar–szlovák / magyar–ukrán> HATÁR TÚLOLDALÁN az anyagi helyzete miatt?

És az etnikai hovatartozása miatt?

És ...?

	0			0			0		
	A településen, ahol él			Az országban, ahol él			A határ túloldalán		
	Igen	Nem	NT/NV	Igen	Nem	NT/NV	Igen	Nem	NT/NV
1 – Anyagi helyzete miatt	1	2	9	1	2	9	1	2	9
2 – Etnikai hovatartozása miatt	1	2	9	1	2	9	1	2	9
3 – Politikai nézetei miatt	1	2	9	1	2	9	1	2	9
4 – Vallási hovatartozása miatt	1	2	9	1	2	9	1	2	9
5 – Életmódja miatt	1	2	9	1	2	9	1	2	9

Szoktak Önök a tévében magyarországi tévécsatornákat nézni?

És...

	Igen	Nem	NT/NV
1 – Magyarországi tv-csatornákat	1	2	9
2 – Szlovákiai tv-csatornákat	1	2	9
3 – Ukrajnai tv-csatornákat	1	2	9
4 – Más ország tv-csatornáit	1	2	9

Szoktak Önök magyarországi rádióműsorokat hallgatni?

És...

	Igen	Nem	NT/NV
1 – Magyarországi rádióműsorokat	1	2	9
2 – Szlovákiai rádióműsorokat	1	2	9
3 – Ukrajnai rádióműsorokat	1	2	9
4 – Más ország rádióműsorait	1	2	9

Szoktak Önök magyarországi újságokat, folyóiratokat olvasni?

És...

	Igen	Nem	NT/NV
1 – Magyarországi újságokat, folyóiratokat	1	2	9
2 – Szlovákiai újságokat, folyóiratokat	1	2	9
3 – Ukrajnai újságokat, folyóiratokat	1	2	9
4 – Más ország újságjait, folyóiratait	1	2	9

Ha most vasárnap parlamenti választásokat tartanának, Ön elmenne szavazni?

- 1 – Biztosan elmenne szavazni
 - 2 – Valószínűleg elmenne szavazni
 - 3 – Valószínűleg nem menne el szavazni
 - 4 – Biztosan nem menne el szavazni
-
- 9 – NT/NV

KÁRTYALAP

HA ELMENNE (0 = 1 VAGY 2), ÍGY KÉRDEZZE!

Melyik pártra szavazna?

HA NEM MENNE EL (0 = 3, 4 VAGY 9), ÍGY KÉRDEZZE!

Ha mégis elmenne, melyik pártra szavazna?

ÍRJA BE A PÁRT NEVÉT ÉS KÓDJÁT A KÁRTYALAPRÓL! (AZ INTERJÚ HELYE SZERINTI KÁRTYALAPOT HASZNÁLJA!

99 – NT/NV

AZ 5. ALKÉRDÉST CSAK AKKOR kérdezze, HA A VÁLASZADÓ DOLGOZIK (0 < 31)!

Mennyire elégedett Ön a környékkel, ahol lakik? Kérem, válaszát egy, az iskolai osztályozáshoz hasonló ötfokú skálán fogalmazza meg, ahol az ötös azt jelenti, hogy nagyon elégedett, az egyes pedig azt, hogy nagyon elégedetlen. A közbülső osztályzatokat is használhatja.

És mennyire elégedett a családi életével?

És ...?

	Nagyon elégedett	Inkább elégedett	Elégedett is meg nem is	Inkább elégedetlen	Nagyon elégedetlen	NT/NV
1 – A környékkel, ahol lakik	5	4	3	2	1	9
2 – Családi életével	5	4	3	2	1	9
3 – Az ország jelenlegi politikai rendszerével	5	4	3	2	1	9
4 – Jövedelmével	5	4	3	2	1	9
5 – Az állásával	5	4	3	2	1	9
6 – Életszínvonalával	5	4	3	2	1	9
7 – Az életével általában	5	4	3	2	1	9

KÁRTYALAP

Végül néhány kérdést szeretnék feltenni az Önök háztartásának felszereltségével kapcsolatban.

A KÉRDÉST CSAK AZOKNÁL AZ ESZKÖZÖKNÉL KÉRDEZZE, AMELYEK MEGTALÁLHATÓAK A HÁZTARTÁSBAN (0 = 1)!

Van-e az Önök háztartásában...?

Hány darab?

	0 Van-e?			0
	Van	Nincs	NT/NV	Hány darab? 99 NT/NV
1 – Automata mosógép	1	2	9	
2 – Internet	1	2	9	
3 – Mélyhűtő (fagyasztógép)	1	2	9	
4 – Mikrohullámú sütő	1	2	9	
5 – Mobiltelefon	1	2	9	
6 – Mosogatógép	1	2	9	
7 – Nyaraló	1	2	9	
8 – Személyautó	1	2	9	
9 – Személyi számítógép, laptop	1	2	9	
10 – Színes tévé	1	2	9	
11 – Tanya, telek, kiskert	1	2	9	
12 – Teherautó, traktor, egyéb haszongépjármű	1	2	9	
13 – DVD lejátszó	1	2	9	

Előfordult-e Önökkel az elmúlt fél évben, hogy nem jutott elegendő pénz ennyivalóra?

És előfordult-e, hogy ...?

	Előfordult	Nem fordult elő	NT/NV
1 – Nem jutott elegendő pénz ennyivalóra	1	2	9
2 – Nem volt elég pénzük villanyszámlára	1	2	9
3 – Nem volt elég pénzük fűtésre	1	2	9
4 – Nem volt elég pénzük ruházkodásra	1	2	9

Körülbelül mennyi pénzből gazdálkodnak Önök egy hónapban? Mennyi pénz folyik be a családi kasszába munkabérből, nyugdíjból, alkalmi munkákból, segélyekből, egyéb forrásokból?

AZ ÖSSZEGET ANNAK AZ ORSZÁGNAK A PÉNZNEMÉBEN JELÖLJE, AMELYBEN KÉRDEZ!

..... <forint/euró/hrivnya>

999999 – NT/NV

Körülbelül mennyit költenek élelmiszerre egy hónapban?

AZ ÖSSZEGET ANNAK AZ ORSZÁGNAK A PÉNZNEMÉBEN JELÖLJE, AMELYBEN KÉRDEZ!

..... <forint/euro/hrivnya>

 999999 – NT/NV

És a lakásrezsire (villany, gáz, víz, fűtés stb.)?

AZ ÖSSZEGET ANNAK AZ ORSZÁGNAK A PÉNZNEMÉBEN JELÖLJE, AMELYBEN KÉRDEZ!

..... <forint/euro/hrivnya>

 999999 – NT/NV

KÁRTYALAP

Manapság vannak magas és alacsony társadalmi rétegbe tartozó emberek. Saját magát hol helyezné el ezen a létrán, ha az 1-es a legalacsonyabb társadalmi réteget jelzi, a 10-es pedig a legmagasabbat?

.....

 99 – NT/NV

Érzi annak ELŐNYEIT, hogy a <magyar—szlovák / magyar—ukrán> határ közelében lakik?

1 – Igen
 2 – Nem
 9 – NT/NV

→ 0
 → 0

Melyek ezek az előnyök?

	Említi	Nem említi	NT/NV
1 – Munkahely, munkalehetőség	1	2	9
2 – Családi kapcsolatok ápolása	1	2	9
3 – Előnyös vásárlási lehetőségek	1	2	9
4 – Vállalkozás szempontjából: olcsóbb anyagbeszerzés	1	2	9
5 – Vállalkozás szempontjából: előnyösebb értékesítés	1	2	9
6 – Vállalkozás szempontjából: kisebb bürokrácia	1	2	9
7 – Egyéb, éspedig:	1	2	9

Érzi annak HÁTRÁNYAIT, hogy a <magyar–szlovák/magyar–ukrán> határ közelében lakik?

- 1 – Igen
 2 – Nem → 0
 9 – NT/NV → 0

Melyek ezek az hátrányok?

	Említi	Nem említi	NT/NV
1 – Nagy a bevásárlóturizmus	1	2	9
2 – Rossz a közbiztonság	1	2	9
3 – Zsúfoltság	1	2	9
4 – Szemetelés	1	2	9
5 – Túl sok idegen fordul meg a településen	1	2	9
6 – Idegenek telepednek le nálunk	1	2	9
7 – Egyéb, éspedig:	1	2	9

Ha megkérdeznék Öntől, mit tanácsolna: érdemes-e egy ISKOLÁS korú gyereket a <magyar–szlovák/magyar–ukrán> határ túloldalán lévő iskolába járatni?

- 1 – Érdemes
 2 – Nem érdemes → 0
 9 – NT/NV → 0

Miért érdemes? Mert ...

	Igen	Nem	NT/NV
1 – magasabb az oktatás színvonala	1	2	9
2 – nyelvet tanul	1	2	9
3 – az anyanyelvén tanulhat	1	2	9
4 – könnyebb lehet az áttelepülés	1	2	9
5 – Egyéb, éspedig:	1	2	9

Miért nem érdemes? Mert ...

	Igen	Nem	NT/NV
1 – alacsonyabb az oktatás színvonala	1	2	9
2 – mindenki a saját országában tanuljon	1	2	9
3 – eltávolodik a családtól a gyerek	1	2	9
4 – később különbözeti vizsgát kell tennie	1	2	9
5 – Egyéb, éspedig:	1	2	9

És Ön szerint érdemes egy gyereket a <magyar-szlovák/magyar-ukrán> határ túoldalán lévő FŐISKOLÁRA vagy EGYETEMRE küldeni?

1 – Érdemes

2 – Nem érdemes

9 – NT/NV

→

→

Miért érdemes? Mert ...

	Igen	Nem	NT/NV
1 – magasabb az oktatás színvonala	1	2	9
2 – nyelvet tanul	1	2	9
3 – az anyanyelvén tanulhat	1	2	9
4 – könnyebb lehet az áttelepülés	1	2	9
5 – Egyéb, éspedig:	1	2	9

Miért nem érdemes? Mert ...

	Igen	Nem	NT/NV
1 – alacsonyabb az oktatás színvonala	1	2	9
2 – mindenki a saját országában tanuljon	1	2	9
3 – eltávolodik a családtól a gyerek	1	2	9
4 – később honosítani kell a diplomát	1	2	9
5 – Egyéb, éspedig:	1	2	9

M2.3. Az interjú

AZ INTERJÚ CÉLJA a sokféle szereplő határhoz, határon átnyúló kapcsolatokhoz, az EU erre gyakorolt hatásához, illetve a határ menti diaszpórikus helyzethez való viszonyulás megismerése.

Közös interjúmodul

- 1) A kérdezett életében játszik-e szerepet a határmentiség, a határrégió, és a határ túloldala?
Milyen gyakran jár át? Ha igen: hová, milyen módon, milyen célból?
Gazdasági vonatkozások, munka, fogyasztás, bevásárlás
Emberi kapcsolataiban (rokonok, barátok)
Kulturálisan, nyelvtudás, szórakozás és kulturális fogyasztás, emlékek, családtörténet, konfliktusok, drámák, traumák
- 2) Hogy látja a kérdezett: a határmentiség szerepet játszik-e a település életében, ha igen miben, és hogyan értékeli ezt?
Gazdasági téren
Az emberi kapcsolatokban
Kulturálisan
Problémákban, konfliktusokban
Lehetőségekben, együttműködésekben, közös dolgokban
- 3) Miben látja a határ jelentőségét a szűkebben vett családjá, munkája szempontjából és a tágabban vett települési és regionális kontextusban?
Elszakítotttság
Összetartozás
Miben hasonlít és különbözik a határ két oldala?
Miben különböznek az emberek a határ két oldalán?
Milyen volt régen a helyzet?
Mi az, ami esetleg összekapcsol és együtt tart?
Mi az, ami szétválaszt és elszakít?
Mit lát veszélyesnek, negatívnak?

- 4) Hogyan látja a jövőt ebből a szempontból?
Változik-e vagy sem?
A távolság és az elszakítottság csökkenni vagy növekedni fog?
Milyen lehetőségeket lát?
Személyes életében vár-e ebből a szempontból újat?

Speciális interjúmodulok

Óvónők, óvodaigazgató

- 1) Vannak-e az óvodában gyerekek a határon túlról?
Ha igen, hányan, honnan jöttek, mi a családi hátterük, hány évesek, milyen anyanyelvűek, hol laknak, milyen a viszony az óvodának a szülőkkel, mi lehet a motiváció, tudja-e a többi gyerek ezt a hátterüket, milyen a viszony a határon túlról jött és az itteni gyerekeknek, vannak-e konfliktusok?
- 2) A határhelyzet szerepel-e az óvoda szakmai programjában?
Ha nem, mi az oka?
Ha igen, mi a tartalma?
- 3) Tudnak-e a gyerekek a határról és a határ túloldalán élőkről valamit?
Ha igen mit?
- 4) El tudják-e képzelni, hogy egy ilyen szempont bekerüljön a programba?
Milyen formában, milyen tartalommal, milyen programokban?
- 5) Van-e együttműködés a határ túloldalán lévő intézményekkel (óvodákkal vagy más kulturális intézményekkel)?
Ha nincs, szeretnének-e ilyet, milyen formában, kikkel, mit tartanak a legfontosabb tartalomnak?
Ha van, milyen intézményekkel, milyen célok érdekében, milyen tartalommal?
- 6) Vannak-e esetleg munkatársak a határon túlról?
Ha nincs, látnának-e hasznot vagy sem ebből?
Ha van, mit ad ez hozzá az óvoda szakmai munkájához, emberi légköréhez?
- 7) Szoktak-e pályázni forrásokra, támogatásokra, és ha igen, ebben játszik-e szerepet a határmentiség és a határ túloldala?

Általános iskola tanára, iskolaigazgató

- 1) Vannak-e az általános iskolában gyerekek a határon túlról?
Ha igen, hányan, honnan jöttek, mi a családi hátterük, hány évesek, milyen anyanyelvűek, hol laknak, milyen a viszony az iskolának a szülőkkel, mi lehet a motiváció, tudja-e a többi gyerek ezt a hátterüket, milyen a viszony a határon túlról jött és az itteni gyerekeknek, vannak-e konfliktusok?
- 2) A határhelyzet szerepel-e az iskola szakmai programjában?
Ha nem, mi az oka?
Ha igen, mi a tartalma?

- 3) Tudnak-e a gyerekek a határról és a határ túloldalán élőkről valamit?
Ha igen, mit?
- 4) El tudják-e képzelni, hogy egy ilyen szempont bekerüljön a programba?
Milyen formában, milyen tartalommal, milyen programokban?
- 5) A nyelvtanításban szerepet játszik-e a határmentiség?
- 6) Van-e együttműködés a határ túloldalán lévő intézményekkel (hasonló iskolákkal vagy más kulturális intézményekkel)?
Ha nincs, szeretnének-e ilyet, milyen formában, kikkel, mit tartanak a legfontosabb tartalomnak?
Ha van, milyen intézményekkel, milyen célok érdekében, milyen tartalommal?
- 7) Vannak-e esetleg munkatársak a határon túlról?
Ha nincs, látnának-e hasznot vagy sem ebből?
Ha van, mit ad ez hozzá az óvoda szakmai munkájához, emberi légköréhez?
- 8) Szoktak-e pályázni forrásokra, támogatásokra, és ha igen, ebben játszik-e szerepet a határmentiség és a határ túloldala?
- 9) Terveznek-e szakmai együttműködéseket?
- 10) A kikerülő diákok tervezik-e, hogy a határ másik oldalán folytassák tanulmányaikat?
Ha igen, ebben az iskola felkészíti-e őket?
- 11) Ha az iskola után a fiatalok munkába állnak, játszik-e majd ebben szerepet a határmentiség?
Ha igen, ebben az iskola felkészíti-e őket?
- 12) A jövőben milyen lehetőségeket lát az intézménye és a határ túloldalának az együttműködésére, közös szakmai munkájára?

Középiszkola (szakmunkás, szakközép, gimnázium) tanára, iskolaigazgató

- 1) Vannak-e az általános iskolában gyerekek a határon túlról?
Ha igen, hányan, honnan jöttek, mi a családi hátterük, hány évesek, milyen anyanyelvűek, hol laknak, milyen a viszony az iskolának a szülőikkel, mi lehet a motiváció, tudja-e a többi gyerek ezt a hátterüket, milyen a viszony a határon túlról jött és az itteni gyerekeknek, vannak-e konfliktusok?
- 2) A határhelyzet szerepel-e az iskola szakmai programjában?
Ha nem, mi az oka?
Ha igen, mi a tartalma?
- 3) Tudnak-e a gyerekek a határról és a határ túloldalán élőkről valamit?
Ha igen mit?
- 4) El tudják-e képzelni, hogy egy ilyen szempont bekerüljön a programba?
Milyen formában, milyen tartalommal, milyen programokban?
- 5) A nyelvtanításban szerepet játszik-e a határmentiség?
- 6) Van-e együttműködés a határ túloldalán lévő intézményekkel (hasonló iskolákkal vagy más kulturális intézményekkel)?
Ha nincs, szeretnének-e ilyet, milyen formában, kikkel, mit tartanak a legfontosabb tartalomnak?
Ha van, milyen intézményekkel, milyen célok érdekében, milyen tartalommal?

- 7) Vannak-e esetleg munkatársak a határon túlról?
Ha nincs, látnának-e hasznot vagy sem ebből?
Ha van, mit ad ez hozzá az óvoda szakmai munkájához, emberi légköréhez?
- 8) Szoktak-e pályázni forrásokra, támogatásokra, és ha igen, ebben játszik-e szerepet a határmentiség és a határ túloldala?
- 9) Terveznek-e szakmai együttműködéseket?
- 10) A kikerülő diákok tervezik-e, hogy a határ másik oldalán folytassák tanulmányaikat?
Ha igen, ebben az iskola felkészíti-e őket?
- 11) Ha az iskola után a fiatalok munkába állnak, játszik-e majd ebben szerepet a határmentiség?
Ha igen, ebben az iskola felkészíti-e őket?
- 12) A jövőben milyen lehetőségeket lát az intézménye és a határ túloldalának az együttműködésére, közös szakmai munkájára?

Polgármesterek, önkormányzati és megyei képviselők, tisztségviselők

- 1) Határfunkciók
 - A mindennapi élet mely területén véli meghatározónak a településén, illetve a kistérségben élő lakosok számára a határ közelségét? (társadalmi, gazdasági, politikai hatások esetleges elkülönítése)
 - Vannak-e Ön szerint a határok működésének esetleg fentebb nem említett más, pozitív vagy negatív hatásai a kereskedelem, a közlekedés/szállítás és határátlépés, a munkaerőpiac működése és a munkavállalás, az oktatás, vagy az egészségügy területén?
 - Milyen hatása van Ön szerint a határoknak a térségben élők gondolkodására, identitására? Csak szétválasztanak és megosztanak, vagy esetleges vannak-e közös elemei a határtérségekben élők identitásának a határok eltérő oldalán?
- 2) Szubjektív szakpolitikai kompetenciák
 - Lát-e lehetőséget arra, hogy a rendelkezésére álló hatáskörökkel és erőforrásokkal tegyen valamit a határok működése okozta negatív hatások csökkentésére? (esetleges korábbi projektek vagy létező tervek, ötletek bemutatása)
 - Milyen erőforrásokra vagy hatáskörökre lenne Ön szerint szüksége, hogy a legeredményesebben cselekedhessen?
 - Ön szerint ki és mi módon tehetne ezen a területen a legtöbbet a térségben élők életminőségének a javításáért, kifejezetten a határok negatív hatása okozta problémákkal összefüggésben?
 - Mi motiválja, motiválná Önt a leginkább határokon átívelő együttműködési projektekből való részvételre?
 - Van-e Ön szerint bármilyen hatása annak az együttműködésre, hogy a határ túloldalán lévő települések, közigazgatási egységek, szervezetek képviselői szlovák, ukrán, magyar vagy roma nemzetiségűek? Ha igen, milyen?

- 3) Objektív szakpolitikai kompetencia
- Milyen intézményi kereteket vagy támogatási forrásokat ismer határokon átívelő együttműködések számára? (PHARE CBC, Interreg III, ETE, ENPI, Town Twinning – testvérvárosi kapcsolatok, Eurorégió, EGTC stb.)?
 - Vett már részt az ön települése ilyen együttműködési programokban? (ha korábban nem merült fel)?
 - Ismer-e más ilyen programokat a környező településekről, kistérségekből? (főleg nemleges válasz esetén)?
 - Mennyire elégedett az Ön által ismert intézményi keretekkel vagy pénzügyi támogatásokkal, főleg azok elérhetőségével, hatékonyságával?
 - Ha lehetősége lenne rá, hogyan javítana Ön ezeken az eszközökön?

Önkormányzatok (gazdasági tevékenység szempontjából), vállalkozók és vállalkozói szövetségek

- 1) Mennyire jellemző a térségre/településre a határon átnyúló vállalkozás? A határ melyik oldalát érinti nagyobb mértékben?
- 2) A határon átnyúló jelleg mennyiben érinti a formális és az informális gazdaságot?
- 3) Milyen formá(k)ban nyilvánul meg jellemzően a határon átnyúló jelleg a **formális** gazdaságot tekintve?
 - csak működési értelemben (üzleti kapcsolat határon túli cégalapítás nélkül)
 - működési és jogi értelemben véve is (pl. vegyesvállalatok létrehozása a határon túl)
 - csak jogi értelemben (pl. telephely-áthelyezés a határ túloldalára üzleti kapcsolat nélkül pl. kedvezőbb adózási lehetőségek miatt)
- 4) Működési értelemben milyen formák jellemzők?
 - Beszállítója van a határon túlról? (olcsóbb beszerzési ár és/vagy határon innen hiány, milyen egyéb előny; vállalkozói kapcsolatok – kommunikáció, bizalom, fizetési morál; adminisztratív nehézségek; árfolyam stb.)
 - Beszállítója határon túli cégnek?
 - Határon túli vevőknek értékesít vagy szolgáltat? (piacbővítés, szándékoltan a határon túli vevők megcélzása pl. ellátatlanság, választékhány miatt)
 - Határon túli munkaerőt alkalmaz? (olcsóbb, képzettebb, rugalmasabb munkaerő, munkaerőhiány problémája egyes szakmákban, nyelvi előnyök)
 - Határon túli céggel üzleti együttműködés? (pl. közös piaci fellépés, marketing)
 - Tulajdonosi kapcsolat? (működési és jogi értelemben véve is határon átnyúló)
- 5) Milyen típusú vállalkozások érintettek a határon átnyúló működésben? (méret, szektor, társasági forma és az alkalmazottak/tulajdonos/ügyvezető hovatartozása szerint). Meg tudna nevezni konkrét vállalkozásokat (esetleg elérhetőségeket is) is?
- 6) Mennyire és milyen típusú vállalkozások számára van jelen a határ mint akadályozó/korlátozó tényező, és milyen vállalkozások számára mint lehetőség? Miben nyilvánul ez meg: miben nyújt kiaknázandó lehetőséget a határ és miben jelent korlátot?

- 7) Hogyan, milyen eszközökkel ösztönzi a vállalkozói szövetség a határon átnyúló üzleti kapcsolatok kiépülését, bővülését? Mik az eddigi eredmények? Milyen más szervezeteknek van még szerepet ebben? Milyen hátráltató tényezőket látnak?
- 8) Milyen változások voltak a rendszerváltás óta? Vannak-e rendszerspecifikus elemek? Miben hozott változást az EU-csatlakozás? Milyen egyéb folyamatok vannak hatással a határmentiség mint korlát vagy lehetőség változásaira?
- 9) Az **informális** gazdaságra fókuszálva: milyen informális gazdaságbeli jelenségek tapasztalhatók a határ menti térségben? (pl. KGST-piac, lomizás – bár ez utóbbinak a státusa változóban: a formális gazdaság részévé válik + szervezeti koncentráció megy végbe)
Továbbá: az olyan tevékenységek mint az utazásszervezés, valutaváltás, piacozás stb. mennyire a formális vagy az informális gazdaság részeként szerveződnek a térségben?
- 10) Mennyire jellemző a helyi lakosok részéről a határ túlsó oldalán való bevásárlás, illetőleg mennyire járnak át a határ másik oldaláról a településre vásárolni? (határon túlnyúló vevőkör egyik esete)
Kik jönnek/mennek? Mit vesznek? Miért éri meg átjárni?
- 11) Milyen szolgáltatások esetében tapasztalható (még) a határon átnyúló vevőkör jelenléte? (pl. fodrász, autószerelő, fogorvos)
Kik jönnek/mennek? Miért éri meg átjárni?

Civil szervezetek – nyugdíjas klubok-szociális intézmények

Általánosan a szervezetről:

- 1) Mikor alakultak?
- 2) Hány tagjuk van?
- 3) Mik a fő tevékenységi körük?
- 4) Milyen forrásból működnek? (önkormányzatok, pályázatok stb.)
- 5) Van-e kapcsolatuk a többi helyi civil szervezettel? Milyen?
- 6) Mit gondolnak, hogy mennyire töltenek be fontos szerepet a település életében? Elsősorban a közösségi életében?
- 7) Hogy látják a szervezetük jövőjét?

A határ szerepe a szervezet életében

- 1) A szervezetnek van kapcsolata határon túli szervezetekkel?
- 2) Csak határon túli magyar szervezetekkel van kapcsolatuk, vagy szlovák/ukrán szervezetekkel is?
- 3) Ha igen, hogyan kezdődött a kapcsolat? Ha nincs, akkor mi ennek az oka?
- 4) Ki tartja a kapcsolatot a szervezettel?
- 5) A kapcsolatfelvételt, kapcsolattartást elősegíti, támogatja valamilyen külső szereplő? (pl. önkormányzat)
- 6) Mennyire intenzív a kapcsolat? (rendszeres, egyszeri vagy időközönként intenzívvé váló)
- 7) A kapcsolat intézményes vagy személyes ismeretségen alapul?
- 8) Milyen alkalmakkor találkoznak?
- 9) Vannak közösen szervezett programjaik? Milyen típusúak?
- 10) Mik a tapasztalataik a közös programokról?

- 11) A jövőben szeretnék-e ezeket a közös programokat fejleszteni?
- 12) Pályáztak már együtt valamilyen forrásra határon túli szervezetekkel?
- 13) Tapasztalatuk alapján milyen hasznuk származhat az ilyen típusú együttműködésekben?
- 14) Mik a tapasztalataik más típusú civil szervezeteknek a településen vannak határon túli kapcsolataik?
- 15) Ha igen, milyen típusúak? Megosztják a tapasztalataikat ezzel kapcsolatban egymással? Mennyire erősítik egymást ezek a kapcsolatok?

Egyházi szervezetek

- 1) Mióta van jelen a településen az egyház?
- 2) Mióta szolgál Ön ezen a településen?
- 3) Van-e a településen saját templomuk? Mióta?
- 4) Hány taggal működnek? Ezek közül kb. hány vesz részt aktívan az egyházi életben, az ehhez kapcsolódó programokon, rendezvényeken?
- 5) Mely településekről járnak még ebbe a templomba?
- 6) Szolgál-e Ön más településen? Melyeken?

A határ szerepe

- 1) Az egyház működésében és az Ön munkájában játszik-e szerepet a határmentiség, a határrégió, és a határ túlsó oldala? (milyen gyakran járnak át, megjelenik-e a határ fogalma az istentiszteletek/misék során, mi a kulturális, nyelvi, lelki hozadéka, hogyan alakítja a határ az itt élők gondolkodásmódját, identitásképét stb.)
- 2) Miben látja a határ jelentőségét a települési és regionális kontextusban? (mi az, ami összetart, mi az, ami elválaszt, miben különbözik a határ két/három oldala stb.)
- 3) Van-e kapcsolatuk határon túli egyházakkal, szervezetekkel? (Ha igen, hogyan kezdődött a kapcsolat, mennyire intenzív, ki tartja/ápolja ezt a kapcsolatot, miben merül ki? Ha nem, mi ennek az oka?)
- 4) Szerveztek-e a határral kapcsolatos (akár a határon túliakkal közös) rendezvény(ek)e)t? Pályáztak-e erre?
- 5) Ön szerint mit tehet az egyház a térségben élők életminőségének a javításáért, a határok esetleges negatív hatása okozta problémák elhárításáért? Milyen erőforrásokra lenne szükség ezek megvalósításához?

Általános

- 1) Mióta van jelen a településen az egyház?
- 2) Mióta szolgál Ön ezen a településen?
- 3) Van-e a településen saját templomuk? Mióta?
- 4) Hány taggal működnek? Ezek közül kb. hány vesz részt aktívan az egyházi életben, az ehhez kapcsolódó programokon, rendezvényeken?
- 5) Mely településekről járnak még ebbe a templomba?
- 6) Szolgál-e Ön más településen? Melyeken?

M2.4. Iskolai fókuszcsoport

Bevezetés, bemutatkozás (10 perc)

- A moderátor bemutatkozik, és bemutatja a kutatást, röviden ismerteti a résztvevőkkel a beszélgetés témáját és a technikai feltételeket (kamerák, mikrofonok, mi történik majd a felvételekkel stb.).
- A moderátor elmondja, hogy a magnófelvétel a pontos és részletes elemzéshez kell. Felhívja a csoport figyelmét a beszélgetés szabad jellegére, mindenkit bátorít, hogy nyugodtan mondjon bármit, ami a témával kapcsolatban eszébe jut, nincsenek jó vagy rossz válaszok. Mindenkinek a véleménye egyaránt fontos a számkra. A moderátor kéri a csoporttagokat a kölcsönös tegeződésre a beszélgetés ideje alatt.

Arra kérnélek benneteket, hogy gyorsan menjünk körbe, s mindenki röviden mutakozzon be! Hogy hívják, hány éves, és melyik osztályba jár? Mióta jár ebbe az iskolába? Honnan való (közeli falu, másik ország stb.)? Kollégista vagy otthon lakik? (A MODERÁTOR KEZDI A BEMUATKOZÁST)

1) Általában az iskoláról:

- Iskola: Hány évfolyam és évfolyamonként hány osztály van? Ezen belül hány magyar illetve szlovák/ukrán nyelvű osztály működik?
- Szeretnek-e ide járni? Miért igen és miért nem? → ÖSSZEGYŰJTENI A POZITÍVUMOKAT ÉS NEGATÍVUMOKAT
- Miért ebbe az iskolába jöttek?
- Nyelvoktatás: milyen idegen nyelveket tanulnak?
 - BEREKSZÁSZON: Hány órában tanulnak ukránul?
 - KIRÁLYHELMECEN: Hány órában tanulnak szlovákul?
 - Van-e olyan tantárgy amit esetleg ukrán/szlovák nyelven oktatnak? Szeretik-e az ukrán/szlovák nyelvet? Milyen szinten beszélnek?

2) Általában a településről

- Mutassák be a települést, ahol élnek! Milyen itt élni? Mit szeretnek és mit nem?
 - BEREKSZÁSZON: Hány ukrán és magyar él a városban? Más nemzetiségek, külföldiek (pl. oroszok, románok) élnek-e a városban? Milyen a magyarok-ukránok együttélése? Problémák, jó példák?
 - KIRÁLYHELMECEN: Hány szlovák és magyar él a városban? Más nemzetiségek, külföldiek (pl. ukránok) élnek-e a városban? Milyen a magyarok-szlovákok együttélése? Problémák, jó példák?
 - Sátoraljaújhelyen: Hány kárpátaljai felvidéki él városban?

- MÁS FONTOS? Hogyan látják a városuk helyét a régióban? Mi a legközelebbi olyan város, amelyiket nagyobbabbnak, fontosabbnak, jobbnak látnak, mint a saját városuk?
- 3) A határ szerepe az iskola/gyerekek életében:
- Iskolai kapcsolatok:
 - MINDENHOL: Van-e az iskolának kapcsolata más határon túli iskolákkal? Testvériskola? Hol? Mit csinálnak együtt? Milyen alkalmakkor találkoznak?
 - Barátságok:
 - BEREKSZÁSZON: Vannak-e ukrán ismerőseik, barátai?
 - KIRÁLYHELMECEN: Van-e kapcsolatuk a szlovák osztályokkal? vannak-e szlovák ismerőseik, barátai?
 - SÁTORALJAÚJHELYEN: Vannak-e külföldi ismerőseik?
 - Rokonok:
 - BEREKSZÁSZON /KIRÁLYHELMECEN: Vannak-e Magyarországon rokonaik? Ha igen hol? Látogatják-e őket?
 - SÁTORALJAÚJHELYEN: Vannak-e Szlovákiában /Ukrajnában rokonaik? Ha igen hol? Látogatják-e őket?
 - Utazás: Szoktak-e utazni? Ha igen hova?
 - Milyen külföldi országokban jártak életükben? Nyaralás, táborok?
 - BEREKSZÁSZON: Voltak-e már Magyarországon, Szlovákiában? Ha igen milyen céllal? (pl. tábor, nyaralás, vásárlás)
 - KIRÁLYHELMECEN: Voltak-e már Magyarországon, Ukrajnában? Ha igen milyen céllal? (pl. tábor, nyaralás, vásárlás) Részt vesznek-e a TICCE által szervezett alkotótáborokban? Ha igen, hol és mikor?
 - SÁTORALJAÚJHELYEN: Voltak-e már Szlovákiában, Ukrajnában? Ha igen, milyen céllal? (pl. tábor, nyaralás, vásárlás)
- 4) További identitáselemek
- Média
 - Lehet-e itt fogni magyar/szlovák/ukrán tévéket? Milyen nyelvű, melyik csatornát nézik? Miért?
 - Internet: Olvasnak, látogatnak-e magyar/szlovák/ukrán honlapokat? Melyeket és miért azokat? Facebook-ismerőseik között vannak-e szlovákok/ukránok? Berekszász, Királyhelmece: Akiknek sok nem magyar barátja van, azoktól: Milyen nyelven facebookozik?
 - Zene: Milyen nyelvű zenét hallgat? Kik a kedvencei?
 - Szórakozás: Szoktak-e határon túli szórakozóhelyeken bulizni? Mondjanak példát!
- 5) Továbbtanulási tervek, jövőkép:
- Hogyan és HOL képzelik el az életüket 5 vagy 10 év múlva? Tervezik-e a továbbtanulást? Ha igen, hol?
 - Mi akarsz lenni, milyen foglalkozás, pálya a cél?
 - HA TERVEZIK A TOVÁBBTANULÁST:
 - BEREKSZÁSZON: Tervezik-e, hogy ukrain egyetemen tanulnak tovább? Ha igen melyiken? Milyen nyelven tanulnának tovább? Tervezik-e hogy Magyarországon tanulnak tovább? Ha igen melyik egyetemen? Tervezik-e esetleg, hogy más országban tanuljanak tovább? Ha igen, hol és miért ott?

- KIRÁLYHELMECEN: Tervezik-e, hogy szlovákiai egyetemen tanulnak tovább? Ha igen melyiken? Tervezik-e hogy Magyarországon tanulnak tovább? Ha igen melyik egyetemen? Tervezik-e esetleg, hogy más országban tanuljanak tovább? Ha igen, hol és miért ott?
- HA DOLGOZNI AKARNAK: Hol és mit terveznek? Tervezik-e, hogy a településen maradnak Vannak-e munkalehetőségek? Ha spontán nem említik: Tervezik-e rövid- vagy hosszútávon, hogy külföldre költöznek?

A beszélgetés zárása (5 perc)

Maradt-e még valakinek mondanivalója a témával kapcsolatban? Kérdések?

A MODERÁTOR MEGKÖSZÖNI A CSOPORTTAGOKNAK A BESZÉLGETÉST, ÉS ÁTADJA AZ AJÁNDÉKOT.

Kulcsszavak listája

Földrajzi és geopolitikai szavak, kifejezések:

- Barabás
- Bereg-
- Borsod
- Cigánd
- Eperjeske
- Európa
- Európai Unió
- határ
- Kárpátalja
- Kassa (Kosice)
- Kelet-Európa
- Királyhelmece (Kralovsky Chlmece)
- Kisvárda
- Közép-Európa
- külföld
- Magyarország
- magyar–román
- magyar–szlovák
- magyar–ukrán
- Mátészalka
- Munkács
- Nagykapos (Velke Kapusani)
- nemzetállam
- Nyíregyháza
- régió
- Sárospatak
- Sátoraljaújhely
- Szabolcs-Szatmár
- Szlovákia
- szomszéd
- Tisza-
- Ukrajna
- Ungvár (Uzhgorod)
- Vámosatya
- Vásárosnamény
- Záhony

Policy

- HÁK
- CIP (eGovMoNet)
- eBEST
- együttműködés
- ENPI
- EU-HÁK
- fejlesztés
- HUSKROUA (HUSK, HUUA)
- INNOSTART
- INTERREG
- Kárpát-Régió
- NORRIS
- projekt
- Schengen
- támogatás
- testvérváros
- turizmus

A határ szereplői

- állampolgár
- bevándorló
- harmadik országbeli
- határátkelőhely
- határőr
- hatóság
- konzul
- magyar
- menekült
- migráns
- nagykövet
- szlovák
- ukrán

Határátlépés

- átjárás
- átlép
- forgalom
- határátlépés
- igazoltat
- megközelíthetőség
- megnyit
- útlevél
- vám
- várakozás

Illegális tevékenység

- csempészalagút
- csempészáru
- elfog
- elrejt
- embercsempészet
- fegyverkereskedelem
- hamis
- illegális
- korrupció
- lefizet
- megszökött
- rajtakap
- üzérkedés

5. táblázat A magyar és ukrán újságok listája és néhány jellemzője

	Név	Cikkek száma/Releváns cikkek száma				Összesen
		I. hullám	II. hullám	III. hullám	IV. hullám	
Magyar média						
Napilapok	Kelet Magyarország	307/4	384/5	290/1	292/5	1273/15
	Vasárnapi Kelet	–	60/2	–	–	60/2
Napi online újságok	http://www.szon.hu/	193/3	182/7	183/13	178/3	736/26
	http://www.indexkelet.hu/	37/1	35/3	33/0	26/1	131/5
	http://www.nyirport.hu/	7/0	7/0	4/0	4/0	15/0
	http://nyirhir.com/	96/0	140/4	134/4	127/0	497/8
	http://www.nyirseghir.hu/	71/3	42/1	44/2	42/2	199/8
	http://www.nyiregyhazinapilap.hu/	226/2	235/1	289/1	694/4	1444/8
	http://infonyiregyhaza.hu/	194/1	209/4	160/1	113/1	676/7
Összesen (HU)		1131/14	1294/27	1137/22	1476/17	5038/79
Kárpátaljai média						
Hetilapok	Beregszász*	12/0	18/1	16/0	14/0	60/1
	Kárpátinfo*	33/1	30/2	29/2	29/0	121/5
	Beregi Hírlap*	11/2	16/1	20/0	14/0	61/3
	Kárpátalja	52/5	41/0	-	-	93/5
	http://www.karpataljalap.net	35/2	39/1	34/5	32/4	140/12
	Naplopó	52/2	62/0	–	–	114/2
Össze-vissza megjelenő	Kárpáti Igaz Szó*	62/2	102/6	71/3	92/2	327/13
	Kárpátaljai Hírmondó	43/10	–	–	–	43/10
Összesen (UA)		300/24	308/11	170/10	181/6	959/51
<i>Mindösszesen</i>		<i>1431/38</i>	<i>1602/38</i>	<i>1307/32</i>	<i>1657/22</i>	<i>5997/130</i>

* Van online verzió is.

Kódrendszer

6. táblázat A kódok gyakorisága

Szülő kód	Alkód	AI-alkód	AI-al-alkód	AI-al-al-alkód	Kódolt szegmensek	Összes kódolt szegmens, %
HÁK					1	0,29
HÁK	Szolidaritás				9	2,64
HÁK	Diplomácia				19	5,57
HÁK	Együttműködés				11	3,23
HÁK	Együttműködés	Partnerek			23	6,75
HÁK	Együttműködés	Esemény/ történet			0	0
HÁK	Együttműködés	Esemény/ történet	Hivatalos		26	7,63
HÁK	Együttműködés	Esemény/ történet	Kulturális/civil		36	12,16
HÁK	Együttműködés	Esemény/ történet	Kulturális-civil	Gasztronómia	4	1,17
HÁK	Együttműködés	Esemény/ történet	Kulturális-civil	Oktatás	21	6,16
Felhívás pályázatra					6	1,76
Felhívás pályázatra	Leírás				4	1,17
Határátlépés					1	0,29
Határátlépés	Migráció				2	0,59
Határátlépés	Egyéb bűnök				7	2,05
Határátlépés	Illegális				4	1,17
Határátlépés	Illegális	Migráció			1	0,29
Határátlépés	Illegális	Fegyver			6	1,76
Határátlépés	Illegális	Csempészet			25	7,33
Határátlépés	Közlekedési információ				15	4,4
EU					11	3,23
EU	Pozitív hatások				6	1,76
EU	EU-UA kapcsolatok				12	3,52
EU	Együttműködés/ projekt				25	7,33

folytatódik

Szülő kód	Alkód	AI-alkód	AI-al-alkód	AI-al-al-alkód	Kódolt szegmensek	Összes kódolt szegmens, %
EU	Együttműködés/ projekt	Goal			19	5,57
EU	Együttműködés	Pénzügyi támogatás			11	3,23
EU	Együttműködés	Eredmények			19	5,57
EU	Együttműködés	Partnerek			13	3,81
<i>Összesen</i>					<i>341</i>	<i>100</i>